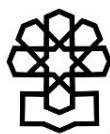

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۶): تبصره «۲» - تامین مالی داخلی و خارجی

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۱۹۳

کد موضوعی: ۲۳۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۲۵۳

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۶): تبصره «۲» - تأمین مالی داخلی و خارجی

نام دفتر: دفتر مطالعات بخش عمومی

نوع گزارش: طرح/لایحه ■، نظارتی □، راهبردی □

تهیه و تدوین کنندگان: محمدحسین معماریان، محمدمهدی جعفری، علی سبحانی

مدیر مطالعه: مرتضی کیانی

ناظران علمی: سیدمحمدحسین فاطمی، سیدعباس پرهیزکاری

اظهار نظر کننده: محمدمبین صلواتیان، مهدی دارابی، علی فرنام، پژمان اعلائی‌بروجنی،

فاطمه میرجلیلی، محمد بختیاری علی‌آباد، بهادر غلامی، هومن غلامپورارباستان

همکاران: فرید کاظمی، محمد برزگر خسروی، امیرحسین بامتی طوسی

صفحه‌آرا: سمیرا صادقی عسکری

واژه‌های کلیدی:

۱. تبصره ۲ لایحه بودجه ۱۴۰۴،

۲. تأمین مالی داخلی و خارجی.

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۸/۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۸/۱۶

به نام خدا

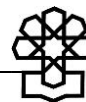
فهرست مطالب

- ۱.....چکیده
- ۲.....۱. مقدمه

فهرست جداول

- ۴.....جدول ۱. بررسی تمام احکام تبصره ۲ ماده واحده

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۶):
تبصره «۲» - تأمین مالی داخلی و خارجی

چکیده

موضوع تبصره (۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴، تأمین مالی داخلی و خارجی است. اصلاح شیوه‌های تأمین مالی یکی از راهکارهای مؤثر جهت دستیابی به اهداف تعیین شده برای شاخص‌های کلان اقتصادی در قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران است. شاخص‌هایی نظیر نرخ رشد اقتصادی سالانه ۸ واحد درصد و رسیدن نرخ تورم به سطح ۹.۵ واحد درصد در سال پایانی اجرای برنامه از جمله این اهداف است؛ لذا پرداختن به احکام این تبصره می‌تواند به تبیین نحوه تأمین مالی دولت و تا حدودی چگونگی تأمین مالی بخش خصوصی، کمک نماید. کژکارکردی در تأمین مالی دولت، زمینه سلطه مالی را فراهم می‌کند. سلطه مالی یکی از موتورهای رشد نقدینگی و کاهنده دامنه شمول سهم بنگاه‌های بخش خصوصی از تسهیلات بانکی است. در این تبصره به نکات مهمی پیرامون استفاده از اسناد اعتباری درون‌سالی به پشتوانه مانده حساب خزانه نزد بانک مرکزی، تعیین سقف مجاز صدور تضمین‌نامه‌ها و تعهدنامه‌ها، مشروط شدن پذیرش و تسویه بدهی‌های دولت، مجوز تهاجر مطالبات از دولت و شرکت‌های دولتی، اجازه به دولت نسبت به انتشار اوراق ضمان، تعیین تکلیف بدهی‌های سازمان هدفمندی، شرکت بازرگانی دولتی، سازمان تعاون روستایی و سازمان امور پشتیبانی دام به بانک‌ها و بانک مرکزی اشاره شده است. برخی از موارد مطروح در این تبصره، به صورت مستقیم یا غیر مستقیم بر میزان سلطه مالی دولت در اقتصاد مؤثر هستند. در ادامه گزارش به بررسی و تحلیل این احکام و سایر احکام این تبصره که شاید بر درجه سلطه مالی دولت نقش نداشته باشند، اما بر مدیریت مالی و اجرایی دولت، اثر گذار هستند، پرداخته خواهد شد.

۱. مقدمه

سند بودجه تصویری از برآورد درآمدها از یک سو و پیش‌بینی از میزان اعتبارات قابل تخصیص به بخش‌های مختلف از سویی دیگر است. رکن مهم و جدایی‌ناپذیر بودجه، نحوه تأمین مالی دولت است. در کنار منابع و مصارف، سند بودجه مشتمل بر احکام و قواعدی است که دولت در برش یک‌ساله برنامه توسعه کشور به آن‌ها نیازمند است تا بتواند مجوزهای قانونی مورد نیاز برای پیشبرد برنامه‌های خود را داشته باشد. این احکام در قالب تبصره‌های ماده‌واحد قانون بودجه تصویب می‌شوند و اصطلاحاً به‌عنوان قواعد تنظیم‌گر بخش‌های مختلف عمل می‌کنند.

تأمین مالی دولت، موضوعی است که در تبصره (۲)، لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به آن پرداخته شده است. این تبصره به تنظیم‌گری قواعد تأمین مالی دولت پرداخته است. قواعد تأمین مالی، نقش بسزایی در چگونگی کارکرد سیاست‌های مالی دولت دارد. علت این موضوع هم مربوط به نقش پررنگ بودجه‌های سنواتی در اعمال سیاست‌های مالی دولت است. سیاست‌گذاری مالی دولت، الزاماتی دارد. از جمله اینکه سیاست‌گذاری مالی دولت باید به نحوی باشد که سیاست پولی کشور را منفعل نکند و مقام سیاست‌گذار پولی بتواند با کاربست ابزار سیاستی مناسب، به صورت فعال به ایفای نقش بپردازد. چنانچه رشد نقدینگی و افزایش منابع پایه پولی به علت ناترازی‌هایی باشد که از سمت بودجه دولت به نظام پولی کشور تحمیل شده است، سیاست‌گذاری مالی دولت‌ها نتوانسته است، الزامات مطرح شده را تأمین نماید. در همین راستا، طراحی ساز و کار تأمین مالی دولت، یکی از راه‌حل‌های کاهش سلطه مالی در اقتصاد است.

نظر به موارد مطرح شده، بررسی احکام تبصره (۲) و ارائه نظرات کارشناسی پیرامون این تبصره، می‌تواند به تبیین آثار اقتصادی تأمین مالی دولت در سال جاری و تأثیر آن‌ها بر متغیرهای اقتصاد کلان، کمک نماید. به همین منظور، ابتدا تعدادی از عناوین سرفصل‌های احکام تبصره (۲) بیان شده است و سپس جدول نظرات کارشناسی پیرامون تمام احکام این تبصره، مطرح شده است.

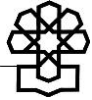
برخی از سرفصل‌هایی که در تبصره (۲)، مطرح شده است، به شرح موارد زیر است.

- ❖ استفاده از اسناد اعتباری درون‌سالی به پشتوانه مانده حساب خزانه نزد بانک مرکزی برای تأمین اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای با اولویت مناطق سردسیر
- ❖ مجوز دریافت تسهیلات مالی خارجی برای طرح‌های دولتی و غیردولتی تا سقف ۳۰ میلیارد یورو
- ❖ مشروط شدن ایجاد هرگونه طلب جدید از دولت به دارا بودن ردیف مشخص در قانون بودجه و صدور شناسه یکتا
- ❖ پذیرش بدهی قطعی برعهده دولت (اقلام فاقد دستگاه) منوط به ارائه شناسه تعهدات دولت و طی مراحل رسیدگی
- ❖ تعیین سقف مجاز صدور تضمین‌نامه‌ها و تعهد‌نامه‌ها توسط سازمان برنامه و بودجه معادل ۳۰۰ هزار میلیارد تومان
- ❖ تعیین نرخ به‌روزرسانی ساده برای بدهی‌های دولت به کلیه اشخاص (بانک‌ها، تأمین اجتماعی، ...)
- ❖ مشروط شدن پذیرش و تسویه بدهی‌های دولت به انجام حسابرسی توسط حسابرس منتخب سازمان برنامه و بودجه
- ❖ تعیین سقف تخصیص ارز ترجیحی معادل ۱۱ میلیارد یورو بر مبنای تخصیص سازمان برنامه و بودجه

- ❖ تکلیف به سازمان بورس و اوراق بهادار جهت ایجاد امکان دسترسی برخط و مشاهده مانده اوراق دولت در پورتفوی تمامی دارندگان اوراق دولتی برای سازمان برنامه و بودجه و خزانه‌داری کل کشور
- ❖ افزوده شدن سازمان برنامه و بودجه به اعضای شورای عالی بورس
- ❖ تشکیل نهاد سپرده‌گذاری مرکزی اوراق دولتی در بانک مرکزی به منظور ایجاد بستر معامله اوراق دولت و شرکت‌های دولتی
- ❖ مجوز تهاثر مطالبات از دولت و شرکت‌های دولتی متقاضیان خرید اموال دولتی (تامین اجتماعی، صندوق‌ها، تولیدکنندگان برق...) مشروط به شرکت در مزایده و پرداخت نقدی ۱۰ درصد ثمن بیع اموال دولتی
- ❖ اجازه به دولت نسبت به انتشار اوراق ضمان دولتی با امکان تبدیل این اوراق به اوراق مالی اسلامی در صورت عدم ایفای تعهد در سررسید یا موعد بازپرداخت اصل تسهیلات
- ❖ تعیین سقف برای انتشار اوراق ضمان شرکت‌های دولتی و مجوز برداشت از حساب شرکت در صورت عدم ایفای تعهدات
- ❖ اجازه به دولت جهت بهره‌برداری از موجودی حساب‌های پشتیبان جهت سپرده‌گذاری در بازار بین‌بانکی
- ❖ انتقال بدهی‌های سازمان هدفمندی، شرکت بازرگانی دولتی (GTC)، سازمان تعاون روستایی و سازمان امور پشتیبانی دام به بانک‌ها و بانک مرکزی به دولت و تکلیف به دولت جهت ارائه معادل ۳۰ درصد از مطالبات مذکور در قالب اوراق غیرقابل مبادله و صرفا دارای کوپن سود
- ❖ افزایش سرمایه بانک‌های دولتی از محل ۲۰ درصد سهم دولت از سود بانک مرکزی و کسر از بدهی دولت
- ❖ انتقال تمام دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی که بیش از ۵۰ درصد منابع مالی برای پرداخت مستمری آن‌ها از محل منابع بودجه عمومی تأمین می‌شود (بغیر از صندوق لشگری و وزارت اطلاعات) به سازمان تأمین اجتماعی بعد از تجدید ارزیابی
- ❖ انتقال تمامی تعهدات جمعیت تحت پوشش صندوق‌های موضوع حکم به دولت
- ❖ ممنوعیت هرگونه اشتراک جدید و انتقال سوابق به صندوق‌های بازنشستگی انتقال یافته
- ❖ الزام به مشمولیت بیمه تأمین اجتماعی برای کلیه کارمندان رسمی و پیمانی استخدامی جدید در دستگاه‌های اجرایی
- ❖ الزام دانشگاه‌های علوم پزشکی به پرداخت مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو و تجهیزات به جهت بازپرداخت هزینه‌های تأمین و تدارک دارو و تجهیزات پزشکی به داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش دارو و الزام سازمان‌های بیمه‌گر به پرداخت هزینه‌های دارو و تجهیزات به حساب جداگانه دانشگاه‌های علوم پزشکی

در ادامه این گزارش به بررسی تمام احکام تبصره (۲) ماده واحده پرداخته شده است

جدول ۱. بررسی تمام احکام تبصره ۲ ماده واحد

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>موافق به شرط اصلاح</p> <p>به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته و وزارت راه و شهرسازی حسب مورد اجازه داده می‌شود:</p> <p>۱- به منظور توسعه حمل‌ونقل عمومی و تأمین خدمت (سرویس) ایاب و ذهاب دانش‌آموزان دارای معلولیت (جسمی، حرکتی و ذهنی) و بیماران خاص و مناسب‌سازی و دسترس‌پذیری معابر درون شهری، تمامی پایانه‌ها، ایستگاه‌ها، تأسیسات سامانه‌ها و ناوگان حمل‌ونقل خط آهن (ریلی) درون شهری، دسترس‌پذیری سامانه‌های حمل‌ونقل عمومی برای انطباق با قوانین داخلی و معیار (استاندارد) های بین‌المللی افراد دارای معلولیت با هماهنگی وزارت کشور تا سقف چهارصد هزار میلیارد ریالی موضوع بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ منتشر کنند. حداقل شصت درصد (۶۰٪) منابع موضوع این جزء به احداث، تکمیل و بهره‌برداری خطوط قطار شهری و بازپرداخت اعتبارات دریافتی کلان شهرها از محل جزء (۲۲) تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ و تنفیذی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ جزء ۳ بند ۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و جزء ۳ بند ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (پنج (۵٪) درصد این مبلغ</p>	<p>در سال‌های اخیر سهم حمل‌ونقل عمومی از سفرهای شخصی در کلان‌شهرهای کشور کاهش چشمگیری داشته و فراگیر شدن استفاده از وسایل نقلیه شخصی همچون خودروی سواری و موتورسیکلت موجب افزایش ازدحام ترافیکی و آلودگی هوا شده است. یکی از اصلی‌ترین دلایل این امر، کاهش سطح خدمات حمل‌ونقل عمومی به دلیل کمبود ناوگان اتوبوس و قطار شهری است. از آنجایی که توسعه خطوط جدید قطار شهری علاوه بر هزینه‌های بالا، بسیار دیربازده بوده و در برخی شهرها فاقد توجیه اقتصادی و حتی ترافیکی است، ضروری است اوراق مالی اسلامی مورد نظر این حکم که ۵۰ درصد آن توسط دولت بازپرداخت می‌شود، به سمت نیازهای با اولویت در حمل‌ونقل شهرها هدایت شود. با توجه به توضیحات یاد شده تأمین و بازسازی واگن‌های قطار شهری، تأمین ناوگان حمل‌ونقل عمومی غیرریلی و تکمیل خطوط در حال بهره‌برداری قطارهای شهری به ترتیب سه اولویت کارشناسی برای استفاده از این اوراق بوده و لازم است وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) دستورالعملی برای تخصیص اوراق اسلامی به شهرها با این ملاحظات تدوین نماید.</p> <p>همچنین حرکت شهرداری‌ها به سمت تأمین مالی از طریق اوراق بدهی به جای استفاده از وام بانکی علاوه بر شفافیت مالی می‌تواند منجر به مدیریت مالیه بهتر شهری برای بازپرداخت بدهی‌ها و کاهش معوقات بانکی شود. منابع حاصل از فروش اوراق بدهی می‌تواند بخشی از نیاز مبرم شهرداری‌های کشور برای توسعه و به‌روزرسانی وسائل حمل‌ونقل عمومی را تأمین نماید. مطابق جزء (۱) این تبصره شهرداری‌ها مجاز به انتشار ۳۵ هزار میلیارد تومان اوراق بدهی برای توسعه حمل‌ونقل عمومی شده‌اند که بازپرداخت نیمی از اصل و سود این اوراق توسط دولت انجام می‌شود. اما</p>	<p>به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته و وزارت راه و شهرسازی حسب مورد اجازه داده می‌شود:</p> <p>به منظور توسعه حمل‌ونقل عمومی و تأمین خدمت (سرویس) ایاب و ذهاب دانش‌آموزان دارای معلولیت (جسمی، حرکتی و ذهنی) و مناسب‌سازی و دسترس‌پذیری تمامی پایانه‌ها، ایستگاه‌ها، تأسیسات سامانه‌ها و ناوگان حمل‌ونقل خط آهن (ریلی) درون شهری، دسترس‌پذیری سامانه‌های حمل‌ونقل عمومی برای انطباق با قوانین داخلی و معیار (استاندارد) های بین‌المللی افراد دارای معلولیت با هماهنگی وزارت کشور تا سقف سیصد و پنجاه هزار میلیارد (۳۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی منتشر کنند. حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) منابع موضوع این جزء به احداث، تکمیل و بهره‌برداری خطوط قطار شهری و بازپرداخت اعتبارات دریافتی کلان شهرها از محل جزء (۲۲) تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ و تنفیذی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ (پنج (۵٪) درصد این مبلغ بابت مصادیق قانون حمایت از معلولین در حوزه حمل‌ونقل عمومی) اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای طرح‌های قطار شهری و حمل‌ونقل شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها صورت می‌گیرد.</p> <p>وزارت کشور موظف است فهرست و میزان سهمیه شهرداری‌ها از اوراق موضوع این بند را حداکثر تا پایان شهریورماه به سازمان</p>	<p>جزء (۱) بند «الف» تبصره «۲»</p>

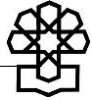
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای صدور مجوز انتشار اوراق ارسال نماید.	باید توجه داشت که تأمین مالی از طریق اوراق بدهی مطابق مجوز این جزء نیازمند بازگشت حداقل نیمی از منابع صرف شده است و لذا در راستای این موضوع باید به نحوه قیمت‌گذاری خدمات حمل‌ونقل شهری توجه داشت. همچنین با توجه به اینکه سازمان بهزیستی متولی حوزه معلولین است، بهتر است استانداردهای بین‌المللی افراد دارای معلولیت با مشورت این نهاد در نظر گرفته شود. حداکثر ۳۰ درصد از منابع موضوع جزء ۱، در اجرای ماده ۵ قانون حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۹۶ ^۱ پیشنهاد شده است که در جزء ۱ بند ب تبصره قانون بودجه ۱۴۰۳ ^۲ نیز آمده بود.	بابت مصادیق قانون حمایت از حقوق معلولان در حوزه حمل‌ونقل عمومی) اختصاص می‌یابد. حداقل ده درصد (۱۰٪) منابع موضوع این جزء به مناسب سازی معابر شهری(با اولویت معابر اصلی مراکز شهری و پیرامون ایستگاه های حمل و نقل) برای معلولین اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای طرح‌های قطار شهری و حمل‌ونقل شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها صورت می‌گیرد.

۱. ماده ۵ - وزارتخانه های راه و شهرسازی و کشور و شهرداری ها مکلفند حسب مورد نسبت به مناسب سازی و دسترس پذیری کلیه پایانه ها ، ایستگاهها ، تأسیسات سامانه ها و ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری ، دسترس پذیری سامانه های حمل و نقل عمومی برای دسترسی منطبق با قوانین داخلی و استانداردهای بین المللی افراد دارای معلولیت اقدام کنند و امکان بهره مندی این افراد از ناوگان حمل و نقل زمینی ، دریایی و هوایی را فراهم نمایند و کارکنان خود را جهت همیاری عملی و صحیح با مسافران دارای معلولیت ، آموزش دهند.
تبصره ۱ - شهرداری ها مکلفند جهت امکان تردد افراد دارای معلولیت شدید ، سامانه های حمل و نقل ویژه افراد دارای معلولیت را با تجهیز ناوگان خودروهایی مناسب سازی شده ایجاد نمایند.
دولت مکلف است در تشکیل این سامانه ها به شهرداری های فاقد اعتبارات لازم کمک نماید.
تبصره ۲ - استفاده افراد دارای معلولیت شدید از سامانه های حمل و نقل ریلی و اتوبوس رانی درون شهری دولتی و عمومی رایگان و استفاده این افراد از سامانه های برون شهری ریلی ، هوایی و دریایی دولتی و عمومی نیم بها است .

وزارت مکلف است جهت اجرای این تبصره نسبت به پیش بینی اعتبارات لازم در لایحه بودجه سالانه اقدام و سازمان برنامه و بودجه در لایحه سالانه بودجه منظور نماید.
تبصره ۳ - متخلفان از رعایت این ماده حسب مورد به مجازات تعزیری جزای نقدی درجه پنج تا هشت موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۹۲ ، انفصال موقت یا دائم از خدمات عمومی، تنزل مقام و یا محرومیت از انتصاب به پستهای حساس و مدیریتی و یا اخراج از نهاد یا سازمان متبوع محکوم می شوند .
۲. ب - به شهرداری های کشور و سازمان های وابسته به آنها اجازه داده می شود:

۱ - به منظور توسعه حمل و نقل عمومی و تأمین خدمت (سرویس) ایاب و ذهاب دانش آموزان دارای معلولیت (جسمی، حرکتی و ذهنی) و مناسب سازی و دسترس پذیری تمامی پایانه ها، ایستگاهها، تأسیسات سامانه ها و ناوگان حمل و نقل خط آهن (ریلی) درون شهری، دسترس پذیری سامانه های حمل و نقل عمومی برای انطباق با قوانین داخلی و معیار (استاندارد) های بین المللی افراد دارای معلولیت، با هماهنگی وزارت کشور تا سقف سیصد هزار میلیارد (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی منتشر کنند. حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) منابع موضوع این جزء به احداث، تکمیل و بهره برداری خطوط قطار شهری اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای طرحهای قطار شهری و حمل و نقل شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری ها صورت می‌گیرد.

وزارت کشور موظف است فهرست و میزان سهمیه شهرداری ها از اوراق موضوع این بند را حداکثر تا پایان شهریور ماه به سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای صدور مجوز انتشار اوراق ارسال نماید. وزارت کشور مکلف است گزارش تفصیلی عملکرد این بند از جمله میزان انتشار اوراق مذکور و میزان تخصیص داده شده به قطار شهری را در سه ماهه سوم و چهارم به کمیسیون های برنامه و محاسبات، اقتصادی، امور داخلی کشور و شوراها و عمران مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		<p>در جزء ۱ تصریح بر اصطلاح اوراق مالی اسلامی که فاقد تعریف قانونی است، از حیث حقوقی، محل ابهام است؛ لذا از حیث مغایرت با بند ۹ سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، محل تامل به نظر می‌رسد. هرچند در بند «ب» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور بر عبارت «اوراق مالی اسلامی (اسناد، مشارکت و صکوک)» تصریح شده بود و در ماده (۲۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴، اوراق مرابحه به‌عنوان یکی از مصادیق اوراق مالی اسلامی تعریف شده است. لازم به ذکر است مفاد بند «ش» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، اوراق مالی اسلامی را به‌نحو ناقص و مبهمی تعریف کرده است و تعریف اوراق مذکور در بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ نیز به نحوه دیگری تکرار شده است که همین تفاوت سابقه در تعریف مذکور، فارغ از لزوم تعریف این عنوان در قوانین دائمی ذی‌ربط، ضرورت ارائه تعریف مختار در متن فعلی را نمایان می‌کند. پیشنهاد می‌شود برای مشخص شدن قواعد حاکم بر این اوراق، این اوراق به بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ ارجاع داده شوند.</p> <p>عبارت «اعتبارات دریافتی کلان شهرها از محل جزء ۲۲ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ و تنفیذی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ (پنج درصد این مبلغ بابت مصادیق قانون حمایت از معلولین در حوزه حمل و نقل عمومی)» از چند جهت زیر محل تامل است:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰، فاقد جزء ۲۲ است و قانون مزبور، در بند ۲۲ خود به این مساله پرداخته است و طبق این بند، «حداقل مبلغ دو میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار تسهیلات از محل صندوق	<p>وزارت کشور موظف است فهرست و میزان سهمیه شهرداری‌ها از اوراق موضوع این بند را حداکثر تا پایان شهریورماه به سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای صدور مجوز انتشار اوراق ارسال نماید.»<u>دستورالعمل اجرایی این جزء در کارگروه مشترک وزارت کشور و سازمان بهزیستی تدوین و توسط وزارت کشور ابلاغ می‌گردد.</u>»</p>

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>توسعه ملی برای قطارهای شهری و حمل و نقل عمومی شهری اختصاص می‌یابد تا طبق اساسنامه و ضوابط این صندوق پرداخت گردد. شهرداری‌ها می‌توانند برای توسعه مترو، قطارهای شهری و حمل و نقل عمومی و سایر طرح‌ها و پروژه‌ها از تسهیلات صندوق توسعه ملی مطابق اساسنامه صندوق استفاده نمایند.» حکم این بند بر اساس قوانین و احکام نامعتبر در حوزه شوراها و شهرداری‌ها مصوب ۱۴۰۰، نسخ شده است.^۱</p> <p>▪ بند ۲۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ تنفیذ نشده است و صرفاً بر اساس جزء ۳ بند ۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۱،^۲</p>		

۱. ۳۲۶ - قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور مصوب ۱۹/۰۲/۱۳۹۰ - بند ۱۵، بند ۲۲، جزء پ بند ۴۰، بند ۵۰ و تبصره آن، بند ۵۱، بند ۷۹ و تبصره آن، بندهای ۹۷، ۱۱۲، ۱۱۷، ۱۳۱ و ۱۳۳
۲. ۵ - ماده (۸۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران موضوع صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۱ با اصلاحات زیر اجراء می‌شود:
- ۱-۵- ده درصد (۱۰٪) از منابع جهت پرداخت تسهیلات به بخشهای غیردولتی به طرحهای دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش آب و کشاورزی تخصیص می‌یابد.
- پاسخ: بلی، با توجه به اینکه این گونه صنایع جزء حلقه تکمیلی بخش کشاورزی می‌باشد، پرداخت تسهیلات از محل جزء (۱-۵) قوانین بودجه به این گونه طرحها بلامانع است.
- ۲-۵- ده درصد (۱۰٪) از منابع صندوق به صورت ریالی برای بخش غیردولتی صنعت و معدن به استثناء بخش ساخت مسکن اختصاص می‌یابد.
- تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۱/۰۷/۳۰) - تا دو درصد (۲٪) از منابع این جزء با معرفی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی پرداخت می‌شود.
- با توجه به دستور اصلاحی در بند (ب) قانون حمایت از سرمایه‌گذاری‌های عمرانی و تولید ملی و اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور مصوب ۳۰/۰۷/۱۳۹۱ مجلس شورای اسلامی، به نظر می‌رسد که شماره این تبصره به عدد (۱) تغییر پیدا میکند.
- تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۱/۰۷/۳۰) در اجرای اجزای (۱-۵) و (۲-۵) برای پرداخت تسهیلات ریالی مبنای تسعیر ارز، نرخ روز ارز تعیین می‌شود.
- تبدیل منابع صندوق توسعه ملی به ریال به استثنای اجزای فوق ممنوع است.
- اجرای اجزای (۱-۵) و (۲-۵) فقط در حد منابع ناشی از اجرای قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور می‌باشد.
- ۳-۵ - حداقل مبلغ دو میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای قطارهای شهری کلان شهرها و حمل و نقل عمومی شهری تخصیص می‌یابد.
- ۴-۵ - هجده درصد (۱۸٪) از منابع به سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی برای طرحهای توسعه‌ای بالادستی نفت و گاز با اولویت میادین مشترک به ویژه پارس جنوبی با تضمین وزارت نفت بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و تولیدی، تخصیص می‌یابد.
- ۵-۵ - پنج درصد (۵٪) از منابع برای خرید هواپیما به صورت تسهیلات ارزی با اقساط حداقل ده ساله برای شرکتهای هواپیمایی غیردولتی ایرانی مطابق با اساسنامه صندوق تخصیص می‌یابد.
- ۶-۵ - جزء (۲) بند (ط) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ۲-«اعطای تسهیلات به صادرکنندگان کالاها و خدمات فنی و مهندسی به شرکتهای خصوصی و تعاونی ایرانی».
- ۷-۵ - تأمین منابع ریالی طرحهای ارزی - ریالی تصویب شده در بانکها بر عهده سرمایه‌گذار و بانک عامل است.

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>«حداقل مبلغ دو میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای قطارهای شهری کلان شهرها و حمل و نقل عمومی شهری تخصیص» یافت و طبق جزء ۳ بند ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۲^۱ «حداقل مبلغ دو میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار به صورت تسهیلات ارزی برای قطارهای شهری کلان شهرها و حمل و نقل عمومی شهری تخصیص» یافت.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ عبارت «پنج درصد این مبلغ بابت مصادیق قانون حمایت از معلولین در حوزه حمل و نقل عمومی» از حیث دلالت مفهومی محل ابهام است که منظور از «این مبلغ»، کدام مبلغ است. ▪ عنوان صحیح قانون مزبور، قانون حمایت از حقوق معلولان است، نه قانون حمایت از معلولین. 		
<p>موافق</p> <p>بابت توسعه حمل و نقل عمومی و زیرساخت‌های شهری و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی به‌ویژه در کلان‌شهرهای دچار آلودگی هوا، تأمین ماشین‌آلات</p>	<p>حکم مقرر در این جزء، به استناد قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶، ۰۹، ۱۸ با اصلاحات و الحاقات</p>	<p>بابت توسعه حمل و نقل عمومی و زیرساخت‌های شهری و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی به‌ویژه در کلان‌شهرهای دچار آلودگی هوا، تأمین ماشین‌آلات برای شهرهای مناطق محروم، مدیریت پسماند و نیروگاه‌های زباله‌سوز و بازسازی</p>	<p>جزء (۲) بند «الف» تبصره «۲»</p>

۱. صندوق توسعه ملی

۵- ماده (۸۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران موضوع صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۲ با اصلاحات زیر اجراء می شود:

۱- ۵- ده درصد (۱۰٪) از منابع ناشی از اجرای قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور جهت پرداخت تسهیلات به بخش های غیردولتی به طرح های دارای توجیه فنی ، اقتصادی ، مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت ریالی در بخش آب و کشاورزی ، منابع طبیعی و محیط زیست تخصیص می یابد .

با توجه به ردیف (۱۱۵) پیوست قانون فهرست قوانین و احکام منسوخ در حوزه محیط زیست، (جز ۱۵ بند ۲ مبحث اول و جزء ۱ بند ۵ مبحث دوم قسمت دوم و بند ۱۱۱ مبحث ۶ قسمت چهارم) منسوخ اعلام می گردد.

بلی ، با توجه به اینکه این گونه صنایع جزء حلقه تکمیلی بخش کشاورزی می باشد ، پرداخت تسهیلات از محل جزء (۱- ۵) قوانین بودجه به این گونه طرحها بلامانع است .

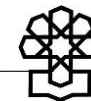
۲- ۵- ده درصد (۱۰٪) از منابع ناشی از اجرای قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور صندوق به صورت ریالی برای بخش غیردولتی صنعت و معدن به استثنای بخش ساخت مسکن اختصاص می یابد .

تبصره - دودرصد (۲٪) از منابع این دو جزء با معرفی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی و همچنین ده درصد (۱۰٪) از اجزای فوق به ایثارگران اختصاص می یابد.

۲- ۵- حداقل مبلغ دو میلیارد (۲/۰۰۰ . ۰۰۰ . ۰۰۰) دلار به صورت تسهیلات ارزی برای قطارهای شهری کلان شهرها و حمل و نقل عمومی شهری تخصیص می یابد. ...

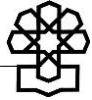
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>بافت‌های فرسوده با تأیید وزارت کشور، تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مشارکت با تضمین خود با اولویت به‌کارگیری محصولات دانش‌بنیان منتشر نمایند. در مواردی که هزینه‌کرد شهرداری‌ها از محل مجوز این جزء با تأیید وزارت نفت منجر به کاهش مصرف سوخت می‌شود، تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق، سی درصد (۳۰٪) از طریق سازوکار گواهی‌های صرفه‌جویی و از منابع حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی و هفتاد درصد (۷۰٪) توسط شهرداری‌ها صورت می‌گیرد.</p>	<p>بعدی^۱، قانون حمایت از احیاء، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری مصوب سال ۱۳۸۹^۲ و قانون مدیریت پسماندها مصوب ۱۳۸۳ وضع شده است. در جزء (۲) بند «ب» تبصره (۱) قانون بودجه ۱۴۰۳^۳ نیز، به همین موضوع اشاره شده است.</p> <p>مطابق با گزارش تفریح بودجه سال ۱۴۰۱، ۱۱ شهرداری کشور متقاضی استفاده از ظرفیت اوراق جزء (۱) این بند بوده‌اند که ضمن تعیین سهمیه هر شهر، مجوزهای لازم برای انتشار اوراق صادر شده است. همچنین اوراق مذکور به بازار نیز عرضه شده‌اند که متأسفانه تنها حدود ۱۰ درصد اوراق به فروش رفته است.</p> <p>دو دلیل اصلی برای این مسئله قابل بیان است:</p>	<p>برای شهرهای مناطق محروم، مدیریت پسماند و نیروگاه‌های زیباله‌سوز واحدهای تولیدکننده مواد و انرژی از پسماندها و بازسازی بافت‌های فرسوده با تأیید وزارت کشور، تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مشارکت با تضمین خود با اولویت به‌کارگیری محصولات دانش‌بنیان منتشر نمایند. در مواردی که هزینه‌کرد شهرداری‌ها از محل مجوز این جزء با تأیید وزارت نفت منجر به کاهش مصرف سوخت می‌شود، تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق، سی درصد (۳۰٪) از طریق سازوکار گواهی‌های صرفه‌جویی و از</p>

۱. ماده (اصلاحی ۲۲۰؛ ۱۳۹۶): دولت مکلف است در جهت توسعه حمل و نقل درون شهری و برون شهری کشور و مدیریت بر مصرف سوخت نسبت به بهینه‌سازی عرضه خدمات حمل و نقل (از طریق اصلاح و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی، برقی کردن خطوط و اجراء علائم و تأسیسات و ارتباطات، افزایش سرعت در شبکه ریلی، یکپارچه‌سازی و ساماندهی مدیریت حمل و نقل، اصلاح قیمت‌ها، ایمن‌سازی و بهبود تردد، بهسازی و از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده سبک و سنگین مسافری و باری درون و برون شهری، تبدیل خودروهای بنزین سوز و گازوئیل سوز به دوگانه سوز، الزام معاینه فنی، توسعه ناوگان حمل و نقل همگانی ون و مینی بوس و مدی بوس و اتوبوس، استفاده از سامانه هوشمند حمل و نقل، ساخت و توسعه شبکه آزادراهها و بزرگراههای بین شهری، حمل ترکیبی کالا از مبدأ تا مقصد نهایی با شبکه ریلی و شبکه مکمل جاده ای، الزام به داشتن توقفگاه در انواع کاربریها، احداث توقفگاههای عمومی، ساماندهی و ایجاد توقفگاهها و پایانه های بار و مسافر شهری و برون شهری اعم از ریلی و جاده ای در نقاط مناسب از شهرها و حومه آن، افزایش امنیت و قابلیت اطمینان و دسترسی، بهینه‌سازی تقاضای حمل و نقل (از طریق اصلاح فرآیندهای اداری، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات، اصلاح کاربری زمین و آمایش سرزمین، اعمال محدودیتهای ترافیکی، آموزش و فرهنگ سازی)، بهینه‌سازی مصرف انرژی (از طریق عرضه بنزین و گازوئیل در بخش حمل و نقل با استفاده از کارت هوشمند سوخت، احداث جایگاههای عرضه گاز، حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در کاهش مصرف سوخت)، بهینه‌سازی تولید خودرو [از طریق تولید خودروهای گازسوز، تأمین تجهیزات استفاده از گاز توسط خودروها، حمایت از تولید خودروهای برقی، دو نیرویی (هیبریدی) و کم مصرف، استانداردسازی تولید خودروی سبک و سنگین و موتورسیکلت در مصرف سوخت و کاهش آلایندگی] و خروج بنزین و گازوئیل از سبد حمایتی، حداکثر از ابتداء سال ۱۳۹۱ هجری شمسی اقدام نماید.
۲. تبصره ۲ ماده ۷: طرق مختلف تأمین منابع مالی اجراء این ماده و سایر مفاد قانون اعم از راه اندازی نهادهای تأمین سرمایه، انتشار اوراق مشارکت، جلب مشارکت سرمایه گذار خارجی یا داخلی، ایجاد صندوق های توسعه سرمایه گذاری غیردولتی و راه اندازی شرکتهای سهام پروژه غیردولتی و نظایر آن به موجب آئین نامه ای است که توسط وزارتخانه های مسکن و شهرسازی، کشور و امور اقتصادی و دارایی حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون در چهارچوب قوانین بودجه و برنامه توسعه، تنظیم می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد. ایجاد صندوقهای توسعه سرمایه گذاری دولتی و راه اندازی شرکتهای سهام پروژه دولتی منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است.
۳. بابت توسعه حمل و نقل عمومی و زیرساخت‌های شهری و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی به‌ویژه در کلان‌شهرهای دچار آلودگی هوا، تأمین ماشین‌آلات برای شهرهای مناطق محروم، مدیریت پسماند و نیروگاه‌های زیباله‌سوز و بازسازی بافت‌های فرسوده با تأیید وزارت کشور، تا سقف یکصد و بیست هزار میلیارد (۱۲۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مشارکت با تضمین خود با اولویت بکارگیری محصولات دانش‌بنیان منتشر نمایند. در مواردی که هزینه‌کرد شهرداری‌ها از محل مجوز این جزء با تأیید وزارت نفت منجر به کاهش مصرف سوخت می‌شود، تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق، سی درصد (۳۰٪) از طریق سازوکار گواهی‌های صرفه‌جویی و از منابع حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی و هفتاد درصد (۷۰٪) توسط شهرداری‌ها صورت می‌گیرد.

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>منابع حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی و هفتاد درصد (۷۰٪) توسط شهرداری‌ها صورت می‌گیرد.</p>	<p>۱. طولانی بودن فرایندهای قانونی برای انتشار اوراق که منجر به عرضه اوراق در ماه‌های پایانی سال شده است.</p> <p>۲. تعیین نرخ غیرمتناسب با وضعیت بازار اوراق</p> <p>به دلیل کاهش ناوگان حمل‌ونقل عمومی (اتوبوس) طی یک دهه گذشته (کاهش ۵۰ درصدی)، انتشار اوراق مشارکت برای توسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی مطلوب ارزیابی می‌شود. به نظر می‌رسد به دلیل بازپرداخت ۵۰ درصدی اصل و سود اوراق اسلامی که در جزء «۱» همین بند از لایحه، هر سال در قانون بودجه تکرار می‌شود، استفاده از اوراق مشارکت با بازپرداخت ۱۰۰ درصدی توسط شهرداری، آنچنان جذابیتی برای آنها جهت استفاده در بخش حمل‌ونقل ندارد. با این وجود، محتمل است این اوراق در بخش‌های دیگر مورد اشاره در حکم مورد استفاده قرار گیرد و به همین دلیل در لایحه ۱۴۰۴ نیز همچون سال‌های گذشته تکرار شده و مورد تأکید وزارت کشور قرار گرفته است.</p> <p>باید توجه داشت مصارف تأمین شده از این جزء باید قابلیت بازگشت منابع داشته باشند و لازم است مخارجی که چنین ظرفیتی ندارند از منابع دیگر تأمین شوند. بر طبق جزء (۲) بند «چ» ماده (۲۲) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت کشور، حمایت از واحدهای تولیدکننده مواد و انرژی از پسماندها مورد تأکید قرار گرفته و به مواردی نظیر سوخت جامد مشتق‌شده از پسماندها، انرژی برق تولیدی از پسماندها، مواد سوختی مایع تولیدی از پسماندها و همچنین کودهای آلی حاصل از فرایندهای بازیافت پسماندها نیز اشاره شده است.</p> <p>۲- بر اساس قانون کمک به ساماندهی پسماندهای عادی با مشارکت بخش غیردولتی مصوب سال ۱۳۹۹، حمایت از تبدیل پسماند به انرژی شامل روش</p>		

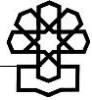
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		<p>هایی نظیر زباله سوزی، گازی سازی، هاضم بی هوازی و گاز حاصل از محلهای دفن منظور نظر بوده است (موضوع ماده (۱) قانون مذکور).</p> <p>با عنایت به نکات فوق به منظور افزایش شمولیت حکم پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و همچنین همراستایی بیشتر قانون بودجه سنواتی با قانون برنامه هفتم پیشرفت کشور، پیشنهاد می‌گردد واژه «نیروگاه های زباله سوز» به «واحدهای تولیدکننده مواد و انرژی از پسماندها» تغییر یابد.</p> <p>شایان ذکر است اصطلاح مناطق محروم فاقد تعریف و یا معیار قانونی هستند. فهرست مناطق محروم و کمتر توسعه یافته موضوع تصویب نامه شماره ۷۶۲۵۴ / ت ۳۶۰۹۵ ه مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۰ هیئت وزیران نیز تا پایان دوره برنامه پنجم تمدید شده بود. تفویض این امور، مغایر با اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p>	
<p>جزء (۳) بند «الف» تبصره «۲»</p>	<p>شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی مجازند با تصویب شورای عالی حمل و نقل و ایمنی کشور و تایید شورای اقتصاد با تضمین خود یا سایر صندوق‌های تابعه و وابسته نسبت به انتشار یکصد هزار میلیارد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی برای رفع نقاط حادثه خیز جاده‌ای با تأمین تجهیزات و علائم ایمنی راه‌ها اقدام کنند.</p>	<p>اگرچه وجود این حکم لازم و مورد تأیید است، اما محل مصرف ذکر شده در حکم نشان‌دهنده قرار گرفتن دولت در تله تقلیل مسئله ایمنی حمل‌ونقل، به مسئله کلیشه‌ای «وجود نقاط حادثه‌خیز» است. با توجه به آمار بسیار نگران‌کننده از روند افزایشی تلفات رانندگی جاده‌ای طی سال‌های اخیر و رسیدن تلفات ناشی از تصادفات در سال ۱۴۰۲ به ۲۰ هزار نفر، مصرف این منابع برای راهکاری که به اذعان منابع علمی داخلی و خارجی و کارشناسان خبره کشور در حوزه ایمنی حمل‌ونقل، از نظر کارآمدی محل تردید است، توصیه نمی‌شود. همچنین اگرچه اشاره به تصویب شورای عالی هماهنگی حمل‌ونقل و ایمنی کشور هم‌راستا با بند «ت» ماده (۵۹) برنامه هفتم است، تعیین محل هزینه‌کرد این اوراق به نوعی تصمیم‌گیری بجای شورای یادشده بوده و مغایر با برنامه هفتم ارزیابی می‌شود. بنابراین لازم است حکم مربوطه بگونه‌ای اصلاح شود تا متناسب با برنامه هفتم، محل هزینه‌کرد اوراق مالی اسلامی با راهبری شورای عالی هماهنگی</p>	<p>موافق به شرط اصلاح</p> <p>شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی مجازند با تصویب شورای عالی هماهنگی حمل‌ونقل و ایمنی کشور و تایید شورای اقتصاد با تضمین خود یا سایر صندوق‌های تابعه و وابسته نسبت به انتشار یکصد هزار میلیارد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی موضوع بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ برای رفع نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای با تأمین تجهیزات و علائم ایمنی راه‌ها و اجرای اقدامات مرتبط با وزارت راه و شهرسازی در برنامه عملیاتی ارتقای ایمنی راه‌ها موضوع بند «ت» ماده (۵۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت اقدام کنند.</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		<p>حمل و نقل و ایمنی کشور و بر اساس برنامه عملیاتی ارتقای ایمنی راه‌ها موضوع بند «ت» ماده (۵۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت به تصویب برسد.</p> <p>طبق بند «ت» ماده (۵۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت، عنوان شورای عالی حمل و نقل و ایمنی باید به «شورای عالی هماهنگی حمل و نقل و ایمنی» تغییر یابد. تصریح بر اصطلاح «اوراق مالی اسلامی» که فاقد تعریف قانونی است، از حیث حقوقی، محل ابهام است؛ لذا همانطور که پیش‌تر بیان شد، پیشنهاد می‌شود برای مشخص شدن قواعد حاکم بر این اوراق، این اوراق به بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ ارجاع داده شوند.</p> <p>اعطای صلاحیت تصویبی به شورای اقتصاد در این بند، از حیث وجود اعضای غیر وزیر در آن شورا، مغایر با اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی به نظر می‌رسد و از حیث عدم مسئولیت مستقیم رئیس جمهور در این شورا، مغایر با اصل ۱۲۶ قانون اساسی است.</p>	
بند «ب» تبصره «۲»	به منظور تأمین اعتبارات طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای با اولویت مناطق سردسیر، سازمان مجاز است خارج از سقف اوراق ردیف شماره .....، اسناد اعتباری درون سالی به پشتوانه مانده حساب خزانه نزد بانک مرکزی منتشر نموده و در اختیار پیمانکاران طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای قرار دهد. اسناد مذکور قابل معامله در بازار سرمایه و وثیقه‌گذاری نزد بانک‌های تجاری بوده و امکان تهاتر با بدهی‌های مالیاتی را داراست.	<p>به نظر می‌رسد موضوع این تبصره درخواست مجوز برای انتشار اوراق درون سالی با هدف مدیریت منابع مورد نیاز برای مصارف عمرانی است. اوراق درون سالی که دولت در ماه‌هایی ابتدایی سال منتشر می‌کند تا منابع مورد نیاز برای ردیف‌های عمرانی را تأمین کند و در انتهای سال این اوراق را تسویه نماید. با توجه به اینکه این تبصره ماهیت مدیریت نقدینگی دارد، ابزار اوراق درون سالی بدین منظور می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.</p> <p>باید توجه داشت که هدف از انتشار اوراق درون سالی عدم استفاده از تنخواه گردان است که آثار اقتصادی سوء برای جریان نقد شرکت‌های دولتی (در صورت استفاده از حساب تمرکز درآمد شرکت‌های دولتی) و یا سیاستگذاری پولی در کشور (در صورت استفاده از تنخواه گردان خزانه) دارد. در این راستا لازم است متن حکم شفاف شده و همچنین با توجه به ماهیت کمتر از یک سال این اوراق، انتشار آن از سقف انتشار اوراق دولت مستثنی شود.</p>	موافق

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
<p>بند «پ» تبصره «۲»</p>	<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است از تمامی روش‌های انتشار اولیه اوراق از جمله تحویل اوراق به طلبکاران، عرضه تدریجی، حراج، فروش اوراق به کسر (کمتر از قیمت اسمی) و پذیرهنویسی در بازارها استفاده کند.</p>	<p>این بند از احکام تکرار شده در قوانین بودجه سنواتی است. مشابه با حکم مقرر در این بند، در بند «ت» تبصره (۱) قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۳ آمده است. تنوع‌بخشی در روش‌های انتشار اوراق بدهی زمینه را برای کاهش هزینه تامین مالی فراهم می‌آورد و به دلیل اینکه هر سال برای انتشار اوراق مجوز استفاده از روش‌های مختلف لازم است ماهیت دائمی دارد. باید توجه داشت که تعیین حدود و ثغور استفاده از روش‌های مذکور نیاز به تبیین بیشتر و تدوین آیین‌نامه مختص به خود دارد. در سال‌های اخیر نیز در آیین‌نامه اجرایی این بند از تبصره (۵) قوانین بودجه سنواتی تبیین لازم انجام نشده است. با توجه به اهمیت موضوع پیشنهاد می‌شود تعیین سازوکار انتشار و عرضه اوراق دولتی در لایحه مدیریت بدهی‌های دولت یا لایحه الحاق (۳) که هر دو هم‌اکنون در حال طی مراحل کارشناسی در کمیسیون‌های مربوطه است مورد توجه قرار گیرد و از لایحه بودجه خارج شود.</p> <p>به بیان حقوقی، این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. طبق بند «ب» ماده (۱۳) برنامۀ پنج‌ساله پیشرفت، «لایحه و قانون بودجه سالانه کل کشور نباید واجد احکام غیربودجه‌ای باشد». بر اساس ماده ۱۸۲ قانون آیین نامه داخلی مجلس، لایحه بودجه نباید حاوی احکام غیربودجه‌ای باشد و طبق اصل ۶۵، تصویب لوایح باید طبق قانون مزبور باشد؛ لذا درج حکم غیربودجه‌ای در لایحه بودجه، مغایر با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی و ممنوع است.</p>	<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است از کلیه روش‌های انتشار اولیه اوراق از جمله تحویل اوراق به طلبکاران (در صورت موافقت طلبکار)، عرضه تدریجی، حراج فروش اوراق به کسر (کمتر از قیمت اسمی) و پذیرهنویسی در بازارها که در آیین‌نامه این بند تبیین خواهد شد استفاده کند.</p>

۱. وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است از تمامی روش‌های انتشار اولیه اوراق از جمله تحویل اوراق به طلبکاران، عرضه تدریجی، حراج، فروش اوراق به کسر (کمتر از قیمت اسمی) و پذیرهنویسی در بازارها استفاده کند.

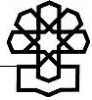

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>جواز قانونگذار به وزارت امور اقتصادی و دارایی مبنی بر استفاده از کلیه روش‌های انتشار اولیه اوراق از جمله تحویل اوراق به طلبکاران، عرضه تدریجی، حراج فروش اوراق به کسر (کمتر از قیمت اسمی) و پذیره‌نویسی در بازارها، دربردارنده ابهاماتی است. چنانچه تحویل اوراق به طلبکاران مقید الزام دارنده اوراق به تحویل اوراق باشد، با حقوق مالکانه طلبکاران موضوع اصول ۲۲ و ۴۷ قانون اساسی مغایرت دارد. باید توجه داشت که در کنار تمهیدات لازم برای واگذاری اوراق بدهی دولت، انسداد مجاری بدهی‌های غیراوراق دولت نیز اهمیت بسیار زیادی دارد. یکی از مهم‌ترین این مجاری تعهدات سالانه دولت به سازمان تأمین اجتماعی است که به دلیل عدم ایفا در بودجه سنواتی تبدیلی به بدهی شده و انباشته می‌شود.</p>		
<p>موافق مشروط با الحاق عبارت زیر به انتهای این بند:</p> <p>اوراق مالی اسلامی موضوع این بند در بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ تعریف شده است.</p>	<p>بند «ت» تبصره (۱) قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۳^۱ مشابه مفاد مندرج در این بند است. براساس حکم ماده ۲۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران به شرط عمل به تبصره این ماده «ناشر اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که سازمان تعیین می‌کند، به سازمان گزارش کند»، تصویب این حکم مانعی ندارد. چراکه مشابه بند اول از ماده (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است و اوراق نام‌برده در عمل صرفاً تفاوت شکلی و ابزاری با «اوراق مشارکت» ذکر شده دارند و از نظر بار مالی، تأثیر بر بازار سرمایه و همچنین جریان‌های نقدی تفاوت چندانی ندارند.</p>	<p>اوراق مالی اسلامی دولت و کارمزد تعهد پذیره‌نویسی و کارمزد معامله‌گران اولیه اوراق مالی اسلامی دولت و شهرداری‌ها (منتشرشده در سال ۱۴۰۴) مشمول مالیات به نرخ صفر می‌شود. همچنین معاملات بین ارکان انتشار و دریافت‌ها و پرداخت‌های مربوط به انتشار اوراق موضوع این تبصره، صرف‌نظر از استفاده یا عدم استفاده از نهادهای واسط، مشمول معافیت‌ها و مستثنیات حکم ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ می‌شود. انتشار تمامی انواع اوراق مالی اسلامی دولت اعم از اسناد خزانه اسلامی و اوراق مرابحه عام مشمول حکم ماده</p>	<p>بند «ت» تبصره «۲»</p>

۱. اوراق مالی اسلامی دولت و کارمزد تعهد پذیره‌نویسی و کارمزد معامله‌گران اولیه اوراق مالی اسلامی دولت و شهرداری‌ها (منتشرشده در سال ۱۴۰۳) مشمول مالیات به نرخ صفر می‌شود. همچنین معاملات بین ارکان انتشار و دریافت‌ها و پرداخت‌های مربوط به انتشار اوراق موضوع این تبصره، صرف‌نظر از استفاده یا عدم استفاده از نهادهای واسط، مشمول معافیت‌ها و مستثنیات حکم ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴ می‌شود. انتشار تمامی انواع اوراق مالی اسلامی دولت اعم از اسناد خزانه اسلامی و اوراق مرابحه عام مشمول حکم ماده (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/۹/۱۳۸۴ است.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>(۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ است.</p>	<p>اسناد خزانه اسلامی و اوراق مرابحه عام دارای تعریف قانونی نیستند، لذا به دلیل عدم شفافیت و ابهام، مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>تصریح بر اصطلاح «اوراق مالی اسلامی» که فاقد تعریف قانونی است، از حیث حقوقی، محل ابهام است؛ لذا همانطور که پیش‌تر بیان شد، پیشنهاد می‌شود برای مشخص شدن قواعد حاکم بر این اوراق، این اوراق به بند «ر» تبصره ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ ارجاع داده شوند.</p> <p>بر اساس بند «الف» ماده (۲۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت، وضع هرگونه تخفیف، ترجیح، بخشودگی، کاهش نرخ، معافیت و شمولیت نرخ صفر و اعطای اعتبار مالیاتی جدید بجز مواردی که به تشخیص مجلس منجر به افزایش یا رونق تولید و صادرات شود در سالهای برنامه ممنوع است.</p>	<p>متن پیشنهادی</p>
<p>بند «ث» تبصره «۲»</p>	<p>مهلت واگذاری اوراق مالی اسلامی غیرنقدی (تحویل به طلبکاران) منتشرشده در سال ۱۴۰۴، برای تمامی دستگاه‌های اجرایی از جمله دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰، تابع مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور با اصلاحات و الحاقات بعدی است.</p>	<p>مطابق با آخرین اصلاحات انجام‌شده، مهلت مذکور در مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور برای تعهد و پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی (سرمايه‌گذاري ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده و تا پایان سال مالی توسط خزانه‌داری کل در اختیار ذی‌حساب دستگاه‌های ذی‌ربط قرار گرفته باشند به ترتیب برای هزینه‌های جاری پایان فروردین ماه و هزینه‌های عمرانی پایان شهریور سال بعد تعیین شده است.</p> <p>این حکم به دنبال تعیین مهلت مشابه برای تعهد و پرداخت از محل اوراق بدهی تحویلی به طلبکاران برای اعتبارات هزینه‌ای و به‌خصوص طرح‌های عمرانی است.</p>	<p>حذف</p>

۱. ماده ۲۷- به منظور افزایش سهم مالیات در بودجه عمومی کشور؛ الف- وضع هرگونه تخفیف، ترجیح، بخشودگی، کاهش نرخ، معافیت و شمولیت نرخ صفر و اعطای اعتبار مالیاتی جدید بجز مواردی که به تشخیص مجلس منجر به افزایش یا رونق تولید و صادرات شود در سالهای برنامه ممنوع است. اعتبار مالیاتی موضوع ماده (۱۱) قانون جهش تولید دانش‌بنیان مشمول این بند نمی‌شود. هرگونه نسخ، اصلاح و لغو احکام قانونی در حوزه مالیاتی با رعایت این بند صرفاً از طریق قوانین مربوط امکان‌پذیر است.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		<p>با توجه به آنکه انتقال مهلت زمانی ایجاد تعهد و هزینه به سال مالی بعد منجر به خدشه‌دار شدن انضباط مالی و سالانه بودن بودجه (مصرح در صدر اصل ۵۲ قانون اساسی) است، حکم این بند مطلوب نبوده و مغایر با اصل مزبور به نظر می‌رسد. لازم است دولت در انتشار و تحویل اسناد خزانه به پیمانکاران تسریع کرده و آن را به ماه‌های پایانی سال موکول ننماید تا نیاز به انتقال به سال مالی تشدید نشود.</p> <p>بند «ج» تبصره (۱) قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۳ مشابه حکم مندرج در این بند است.</p>	
<p>بند «ج» تبصره «۲»</p>	<p>سقف تسهیلات مالی خارجی برای طرح‌های دولتی و غیردولتی در سال ۱۴۰۴ معادل سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو تعیین می‌شود. شورای اقتصاد مجوز استفاده طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند و همچنین طرح‌های غیردولتی متقاضی تضمین دولت را پس از اخذ از پس از اخذ تضمین از بانک عامل، صادر می‌کند.</p> <p>پانزده درصد (۱۵٪) سهم آورده گشایش تأمین منابع مالی خارجی (اعتبار فاینانس) برای طرح‌های موضوع پیوست شماره (۱) این قانون با پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور از محل سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قابل پرداخت است.</p>	<p>تعیین سقف تسهیلات مالی خارجی (ذیل اصل هشتماد قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران) در قوانین بودجه سنواتی امری معمول است. بررسی ماهیت طرح‌های مندرج در پیوست شماره (۱) قانون بودجه سنواتی نشان می‌دهد که عمده این طرح‌ها، غیرانتفاعی بوده و بسیاری از آنها در چارچوب مأموریت‌های حمایتی دولت یا ایجاد عدالت اجتماعی تعریف شده‌اند؛ لذا اصل امکان جذب تسهیلات مالی خارجی برای پیش‌برد این طرح‌ها تا حد زیادی مورد تردید است. با این وجود و در صورت امکان، اجازه تأمین سهم آورده گشایش اعتبار از محل سرجمع اعتبارات عمرانی می‌تواند به تسریع جذب این تسهیلات کمک کند.</p> <p>از حیث وجود اعضای غیروزیر و خارج از قوه مجریه در شورای اقتصاد، اعطای صلاحیت مذکور در این بند، شائبه مغایرت با اصول شصتم و یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی دارد. با توجه به شکل شورایی شورای اقتصاد، همه اعضای این شورا در تصمیم‌گیری‌های آن شورا صلاحیت تصمیم‌گیری دارند. شورای اقتصاد باید</p>	<p>در ذیل صدر بند (ج) تبصره (۲) این عبارت اضافه شود: سقف تسهیلات مالی خارجی برای طرح‌های دولتی و غیردولتی در سال ۱۴۰۴ معادل سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو تعیین می‌شود. شورای اقتصاد مجوز استفاده طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند و همچنین طرح‌های غیردولتی متقاضی تضمین دولت را پس از اخذ تضمین از بانک عامل، صادر می‌کند.</p> <p>تمامی شرکتهای صادرکننده خدمات فنی - مهندسی که برای استفاده از منابع بین المللی در سقف بند «ج» این تبصره، برای اجرای طرح در خارج از کشور با مشکل ضمانتنامه مواجه هستند، با تأیید سازمان توسعه تجارت ایران مشمول تسهیلات این تبصره خواهند بود. بانکهای</p>

۱. مهلت واگذاری اوراق مالی اسلامی غیرنقدی (تحویل به طلبکاران) منتشرشده در سال ۱۴۰۳، برای تمامی دستگاههای اجرائی از جمله دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۰/۵۱/۱۳۹۱، تابع مواد (۶۲) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور با اصلاحات و الحاقات بعدی است.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
<p>در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه‌های تسهیلات مالی اخذشده از منابع تأمین‌کنندگان مالی بانک‌های کارگزار خارجی و بانک‌ها و مؤسسات مالی و توسعه‌ای بین‌المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است به نمایندگی از طرف دولت، ضمانت‌نامه‌های کلی یا اختصاصی لازم را حداکثر ظرف یک ماه پس از تصویب طرح‌های مذکور در شورای اقتصاد، صادر نماید.</p>	<p>به ریاست رئیس‌جمهور (که در بازنگری سال ۱۳۶۸ قانون اساسی دارای صلاحیت‌های نخست‌وزیر شد) تشکیل شود، البته مشخص نیست که آیا این ریاست به‌معنای لزوم تأیید مصوبات توسط رئیس‌جمهور خواهد بود یا اینکه رئیس‌جمهور صرفاً ریاست اداری دارد.</p> <p>از آنجا که اطلاق استفاده از «تسهیلات مالی خارجی» مشتمل بر پذیرش ربا و مغایر موازین شرعی و اصل (۴) قانون اساسی است، شایسته است در این بند بر رعایت موازین شرعی تصریح مجدد شود.</p> <p>بند «چ» تبصره (۱) قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۳ حکمی مشابه با حکم مندرج در این بند را مقرر می‌دارد.</p>	<p>عامل مکلفند در ازای اخذ وثایق مورد تأیید بانکی از شرکتهای متقاضی تسهیلات خارجی نسبت به صدور گواهی اخذ وثیقه و اعلام آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است پس از دریافت گواهی وثیقه بانکی نسبت به صدور ضمانتنامه دولتی برای شرکت متقاضی و به ذی نفعی دولت کشور مقصد، اقدام و نسخه ای از آن را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال نماید. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه اجرائی این بند را حداکثر ظرف یک ماه از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.</p> <p>وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است گزارش تفصیلی عملکرد این بند را هر سه‌ماه یک بار به کمیسیون های برنامه و بودجه و محاسبات، اقتصادی و عمران مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.</p>	

۱. سقف تسهیلات مالی خارجی برای طرحهای دولتی و غیردولتی در سال ۱۴۰۳ معادل سی‌میلیارد (۳۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) یورو تعیین می‌شود. شورای اقتصاد مجوز استفاده طرحهای بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی باشند و همچنین طرحهای غیردولتی متقاضی تضمین دولت را پس از اخذ تضمین از بانک عامل، صادر می‌کند. پانزده درصد (۱۵٪) سهم آورده گشایش تأمین منابع مالی خارجی (اعتبار فاینانس) برای طرحهای موضوع پیوست شماره (۱) این قانون با پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور از محل سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قابل پرداخت است.

در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه‌های تسهیلات مالی اخذشده از منابع تأمین‌کنندگان مالی بانکهای کارگزار خارجی و بانکها و مؤسسات مالی و توسعه‌ای بین‌المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است به نمایندگی از طرف دولت، ضمانت‌نامه‌های کلی یا اختصاصی لازم را حداکثر ظرف یک‌ماه پس از تصویب طرحهای مذکور در شورای اقتصاد، صادر نماید.

وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است گزارش تفصیلی عملکرد این بند از جمله فهرست تضامین صادرشده را هر شش‌ماه یک‌بار به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
			<p>پانزده درصد (۱۵٪) سهم آورده گشایش تأمین منابع مالی خارجی (اعتبار فاینانس) برای طرح‌های موضوع پیوست شماره (۱) این قانون با پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور از محل سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قابل پرداخت است.</p> <p>در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه‌های تسهیلات مالی اخذشده از منابع تأمین‌کنندگان مالی بانک‌های کارگزار خارجی و بانک‌ها و مؤسسات مالی و توسعه‌ای بین‌المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است به نمایندگی از طرف دولت، ضمانت‌نامه‌های کلی یا اختصاصی لازم را حداکثر ظرف یک ماه پس از تصویب طرح‌های مذکور در شورای اقتصاد، صادر نماید.</p>
بند «ج» تبصره «۲»	به‌منظور تسریع در جذب تسهیلات تصویب‌شده از بانک‌های توسعه‌ای خارجی، دستگاه‌های استفاده‌کننده از تسهیلات مذکور مجازند در سقف بند «ج» این تبصره پس از موافقت سازمان برنامه و بودجه کشور در چهارچوب سقف اعتبارات پیش‌بینی‌شده برای اجرای طرح‌های با پسوند وامی مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون و اعتبارات پیش‌بینی‌شده	حکم این تبصره نیز در قوانین بودجه سال‌های گذشته (بند «د» تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۴۰۲، بند «ح» تبصره (۱) قانون بودجه ۱۴۰۳ مسبوق به سابقه بوده و می‌تواند مفید واقع شود.	موافق
	تأمین مالی برخی طرح‌های عمرانی دولت (طرح‌هایی با پسوند «وامی» در پیوست ۱ قانون بودجه) از طریق جذب تسهیلات مصوب نظیر استفاده از منابع بانک‌های توسعه‌ای خارجی انجام می‌گیرد. برای آنکه ملاحظات		

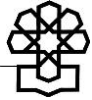
۱. به‌منظور تسریع در جذب تسهیلات تصویب‌شده از بانک‌های توسعه‌ای خارجی، دستگاه‌های استفاده‌کننده از تسهیلات مذکور مجازند در سقف بند «ج» این تبصره پس از موافقت سازمان برنامه و بودجه کشور در چهارچوب سقف اعتبارات پیش‌بینی‌شده برای اجرای طرح‌های با پسوند وامی مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون نسبت به هزینه‌کرد آن در چهارچوب موافقتنامه متبادله با سازمان مذکور اقدام کنند.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	سال‌های بعد نسبت به هزینه‌کرد آن در چهارچوب موافقتنامه تبادل یافته با سازمان مذکور اقدام کنند.	قانونی در فرایند تخصیص اعتبارات طرح‌های عمرانی کشور اخلاص در جذب این تسهیلات ایجاد نکند، به‌موجب این حکم هزینه‌کرد این تسهیلات در مورد این طرح‌های خاص تسهیل و تسریع شده است.	
جزء (۱) بند «ح» تبصره «۲»	ایجاد هرگونه طلب جدید از دولت و همچنین تعهد و تضمین دولت با رعایت بند (الف) ماده (۲۴) قانون هفتم پیشرفت به شرطی که دارای ردیف سال ایجاد تعهد بوده و همچنین به میزان سقف مذکور موافقتنامه مبادله انجام و صدور شناسه یکتا توسط برنامه و بودجه کشور انجام شده باشد مجاز است.	ایجاد هرگونه طلب جدید از دولت و تضمین تعهد و تضمین بدهی‌های دولت است. تضمین متعدد از مجاری مختلف صادر شده و در بسیاری از موارد با نکول مدیون اصلی بر ذمه دولت قرار می‌گیرد. همچنین به موجب قوانین و مصوبات مختلف، تعهدات گوناگونی برای دولت ایجاد می‌شود. طراحی مکانیزم مناسب برای ثبت و احصاء دقیق تعهدات و تضمین یکی از اقدامات مهم برای جلوگیری از افزایش بی‌رویه تعهدات و تضمین و در نتیجه بدهی‌های دولت است. بدین منظور پیشنهاد می‌شود تمامی تعهدات و تضمین فقط در صورتی به رسمیت شناخته شود که به تأیید سازمان رسیده و شناسه یکتا داشته باشد. نظر به اصل سالانه بودن بودجه مصرح در صدر اصل ۵۲، مفاد این حکم باید به نحوی نگارش یابد که این اصل رعایت شود. لذا باید عبارت «در سال ایجاد تعهد» به «سال ۱۴۰۴» تغییر یابد. به نظر می‌رسد که مفاد این بند شائبه غیربودجه‌ای بودن و مغایرت با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی دارد؛ زیرا در قالب ماده ۷ لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) در مجلس در دست بررسی است.	ایجاد هرگونه طلب جدید از دولت و همچنین تعهد و تضمین دولت با رعایت بند (الف) ماده (۲۴) قانون هفتم پیشرفت به شرطی که دارای ردیف سال ایجاد تعهد بوده و همچنین به میزان سقف مذکور موافقتنامه مبادله انجام و صدور شناسه یکتا توسط سازمان برنامه و بودجه کشور انجام شده باشد مجاز است.
بخش (۱) جزء (۱) بند	سقف مجاز صدور تضمین‌نامه‌ها و تعهدنامه توسط سازمان برنامه و بودجه کشور در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به غیر از اوراق مالی اسلامی معادل ... ریال تعیین می‌شود. در اجرای	مطابق بند الف ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم توسعه ماده ۲۴- به منظور نظم بخشی به تعهدات و تأدیة بدهی‌ها، دولت مکلف است سقف مجاز صدور تضمین‌نامه‌ها و تعهدنامه‌های صادرشده به عهده خود را در لوائح	سقف مجاز صدور تضمین‌نامه‌ها و تعهدنامه توسط سازمان برنامه و بودجه کشور در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به غیر از اوراق مالی اسلامی معادل ۳۰۰۰ هزار

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>میلیارد ریال تعیین می‌شود. در اجرای جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، سازمان مجاز است در زمان صدور تعهدات و تضامین جدید به ذی نفع نظام بانکی در چارچوب قانون بودجه، نسبت به انتشار/ واگذاری/ تحویل اوراق موضوع جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت (اوراق ضمان) تا سقف ۲۰۰۰ هزار میلیارد ریال اقدام نماید. این اوراق قبل از تحویل به ذی نفع، نزد سازمان بورس و اوراق بهادار ثبت شده و در سررسید اقساط و یا بازپرداخت اصل تضمین، در صورت عدم ایفای تعهد قابل معامله در بازار سرمایه می‌باشد. سازمان مجاز است در سررسید نسبت به انتشار اوراق ضمان جدید یا جایگزینی آن با اوراق قبلی اقدام نماید.</p>	<p>بودجه سالانه تعیین نماید و گزارش آن را هر شش ماه یک بار به مجلس ارسال نماید. سازمان مکلف است تعهدات هر سال دولت را در سقف لویج بودجه سنواتی درج نموده و برای تأدیه آن منابع لازم را پیش‌بینی نماید. حکم این بند در راستای اجرای بخش فوق الذکر از بند الف ماده (۲۴) قانون برنامه است که اقدام مطلوبی به شمار می‌رود. اما لازم است سقف تضامین دولت در حکم درج شود البته ذیل جدول شماره (۱) مندرج در لایحه بودجه ۱۴۰۴ رقم سقف تضامین در قالب این عبارت درج شده است: «سقف تضامین عهده دولت به غیر از تضامین بی‌نام صادره در سال ۱۴۰۴ معادل ۳۰۰۰ هزار میلیارد ریال می‌باشد.» باید متناسب با عبارت مذکور در حکم این تبصره نیز عدد دقیق درج شود.</p> <p>در بخش انتهایی حکم عنوان شده است که در صورت عدم ایفای تعهد اوراق ضمان به اوراق مالی اسلامی تبدیل شده و قابل معامله در بازار سرمایه است. باید توجه داشت که این اوراق مالی اسلامی باید در سقف مجوز بودجه سالانه اوراق دولتی باشد. لذا لازم است دولت پیش از هر سال مقدار تضامین سررسید شده یا اقساط پیش رو را محاسبه و به میزان آن اعتبار (جهت ایفا) یا اوراق جهت تبدیل پیش بینی نماید.</p> <p>در جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت تصریح شده است که اوراق مورد اشاره باید قابل معامله در بازار سرمایه باشد. «از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون، هرگونه استفاده دولت و شرکتهای دولتی از منابع شبکه بانکی باید در قالب تحویل اوراق مالی اسلامی قابل معامله در بازار سرمایه به مؤسسات اعتباری صورت گیرد.» در حکم مندرج در لایحه عبارت مذکور را به این نحو تعبیر کرده است که پس از عدم ایفای تعهد باید اوراق قابل معامله باشد، اما در متن جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم مقید نکرده است که اوراق مذکور صرفاً پس از عدم ایفای</p>	<p>جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، سازمان مجاز است در زمان صدور تعهدات و تضامین جدید در چارچوب قانون بودجه، نسبت به انتشار/ واگذاری/ تحویل اوراق ضمان تا سقف تعهد یا تضمین فوق‌الذکر اقدام نماید. در سررسید اقساط و یا بازپرداخت اصل تضمین، در صورت عدم ایفای تعهد به اوراق مالی اسلامی تبدیل و قابل معامله در بازار سرمایه می‌باشد. سازمان مجاز است در سررسید نسبت به انتشار اوراق ضمان جدید یا جایگزینی آن با اوراق قبلی اقدام نماید.</p>	<p>«ح» تبصره «۲»</p>

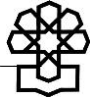
متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>تعهد قابل معامله باشد. لذا این حکم مغایر برنامه هفتم پیشرفت است و برای تصویب نیازمند رای دو سوم است. در صورت تصویب هم لازم است اصلاحات به شرح ذیل اعمال شود:</p> <p>۱. با توجه به کنترل ترازنامه نظام بانکی، در صورتی که دولت و شرکتهای دولتی بدون محدودیت از منابع بانکی استفاده کنند، منجر به برون رانی بخش خصوص خواهد شد، به همین جهت با توجه به میزان رشد نقدینگی سقف استفاده دولت از نظام بانکی ۲۰۰ همت در نظر گرفته شده است.</p> <p>۲. برای اینکه اوراق در سررسید قابل معامله در بازار سرمایه باشد باید قبل از تحویل در سازمان بورس ثبت شده باشد. ۳. در خصوص جمله آخر حکم ابهام وجود دارد. در صورتی که موعد سررسید فرار رسیده و تعهدات ایفا نشده است، باید اوراق به صورت خودکار به اوراق بدهی قابل معامله در بازار سرمایه تبدیل شود. در این صورت جایگزینی آن با اوراق جدید کارکرد اوراق ضمان را از بین می‌برد. بنابراین پیشنهاد می‌شود جمله آخر حذف شود.</p> <p>در خصوص اوراق ضمان توصیه می‌شود ملاحظات ذیل در نظر گرفته شود:</p> <ul style="list-style-type: none"> هیچ تعریف قانونی و شرعی از اوراق ضمان ارائه نشده است و این عدم تعریف و ابهام، با بند ۹ سیاستهای کلی نظام قانونگذاری مغایرت دارد. (در تبصره بند ب ماده ۱۰ قانون برنامه آمده است که عقود مورد استفاده برای انتشار اوراق مالی اسلامی موضوع این بند (اصل و سود) باید به تأیید شورای فقهی بانک مرکزی برسد، که موافقت شورا با این اوراق محل ابهام است). 		

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<ul style="list-style-type: none"> با توجه به اینکه صدور این اوراق بدون هزینه در اختیار سازمان برنامه است و امکان جایگزین کردن با اوراق جدید در سررسید نیز فراهم است، هیچ محدودیتی برای استفاده از منابع بانکی ایجاد نخواهد کرد و روال سابق ادامه خواهد داشت.		
مخالف	<p>تأذیه بدهی به موجب بند الف ماده ۲۸ <u>قانون برنامه هفتم پیشرفت</u> که پیش تر در بند الف ماده ۱۲ <u>قانون برنامه ششم توسعه</u> اشاره شده بود وفق بند ه ماده ۷ <u>قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی</u>، به سازمان‌ها، صندوق‌ها و موسسات بیمه‌ای فعال در قلمرو نظام تأمین اجتماعی در قالب بودجه‌های سنواتی، به دولت تکلیف شده است. منطبق بر بند ه ماده ۷ <u>قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی</u>، مطالبات از دولت بر مبنای ارزش واقعی روز و بر اساس نرخ اوراق مشارکت محاسبه می‌گردد. بنابراین، اطلاق حکم این بخش به دلیل اصلاح قانون دائمی مزبور، طبق بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه ممنوع است و تصویب آن طبق ماده ۱۸۱ آیین نامه داخلی مجلس به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>روش محاسبه به صورت ساده، مصرح در ذیل این ماده، به دلیل نداشتن تعریف قانونی، دارای ابهام است؛ لذا حکم این ماده به دلیل عدم شفافیت، مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>با این حال ابهام قانون در خصوص روش محاسبه بدهی دولت به صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی به صورت ساده یا مرکب سبب اختلافات گسترده‌ای گردیده است.</p> <p>بدیهی است با توجه به وضعیت صندوق‌های بازنشستگی، محاسبه بدهی‌های دولت به صورت ساده، از منظر اقتصاد سیاسی موجب افزایش تعهدات جدید و عدم تمایل به حذف تعهدات پیشین از سوی دولت خواهد شد.</p>	<p>در اجرای تمامی احکام (اعم از قوانین و مقررات عام یا خاص) که به موجب آن اصل مبلغ بدهی دولت (به تمامی اشخاص اعم از سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی، بانک‌ها، شهرداری‌ها و...) می‌بایست به‌روزرسانی شود، صرفاً از روش ساده برای به‌روزرسانی استفاده می‌شود.</p>	<p>بخش (۲) جزء (۱) بند «ح» تبصره «۲»</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		<p>هم‌چنین با توجه به ماهیت این حکم که در قوانین دائمی کشور بیان شده است پرداختن به آن در قانون بودجه سنواتی، محل بحث است. در ماده ۷ لایحه الحاق ۳ عین این حکم آمده است. حکم مزبور فاقد ماهیت بودجه ای است و در نتیجه تصویب آن با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی مغایرت دارد. در همین راستا لازم است با تقویت سازوکار مدیریت بدهی دولت، مجاری ایجاد بدهی‌های غیراوراقی و غیر شفاف دولت در بودجه مسدود شود. بی‌شک یکی از مهمترین مواردی که در بودجه کل کشور منجر به ایجاد بدهی‌های غیرسیال و غیرشفاف برای دولت می‌گردد، عدم تأدیه تعهدات سالیانه دولت به سازمان تأمین اجتماعی است.</p> <p>با توجه به موارد فوق پیشنهاد می‌شود ضمن حل مناقشات در خصوص نحوه‌ی محاسبه بدهی دولت با عنایت به مدیریت انگیزه‌های مربوط به ایجاد موارد آتی در قوانین دائمی، این بخش حذف گردد.</p>	
<p>جزء (۲) بند «ح» تبصره «۲»</p>	<p>مرجع رسیدگی به بدهی‌ها و مطالبات دولت موضوع بند «پ» ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود. پذیرش قطعی و یا تسویه بدهی‌های دولت منوط انجام حسابرسی ویژه توسط حسابرس منتخب سازمان از محل اعتبارات مندرج در ردیف شماره ... جدول شماره (۹) این قانون بر پایه معیارها و مبانی قانونی مندرج انجام پذیرد. دستورالعمل اجرایی به صورت مشترک</p>	<p>صدر این جزء مبنی بر تعیین مرجع رسیدگی و تأیید بدهی‌ها و مطالبات، توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، به جهت داشتن ماهیت تقنینی این امر، مغایر اصول (۱۳۸ و ۸۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.</p> <p>هم‌چنین حکم مزبور فاقد ماهیت بودجه ای است و در نتیجه تصویب آن با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی مغایرت دارد.</p> <p>نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح تبصره ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور^۱ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول</p>	<p>با توجه به ماهیت غیربودجه‌ای پیشنهاد می‌شود حذف گردد اما در صورت اصرار متن زیر پیشنهاد می‌شود.</p> <p>موافق مشروط به اصلاح:</p> <p>مرجع رسیدگی به بدهی‌ها و مطالبات دولت موضوع بند «پ» ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، توسط وزارت امور اقتصادی</p>

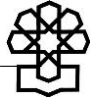
۱. تبصره - به‌منظور اجرای احکام مذکور در بندهای «ب» و «پ» این ماده، از ابتدای سال ۱۳۹۵ واحد جداگانه‌ای در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد می‌شود. این واحد موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصا و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالانه جهت ارائه به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی تهیه نماید. گزارش‌های سالانه باید به تأیید سازمان حسابرسی کشور برسد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. شرح وظایف واحد مزبور مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نیروی انسانی واحد مذکور را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت عملکرد سالانه بودجه کشور تأمین کند.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>توسط سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر دو ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و ابلاغ می‌گردد.</p>	<p>قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد. در تبصره ماده ۱ قانون مذکور آمار بدهی باید به تأیید سازمان حسابرسی برسد و از متن آن می‌توان این‌طور استنباط داشت که سازمان حسابرسی باید حداقل یکی از مراجع تأیید بدهی باشد اما در متن لایحه تعیین مرجع بدهی را در اختیار سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد گذاشته است.</p> <p>ذیل حکم این جزء در خصوص پذیرش قطعی بدهی، با جزء ۳ و نیز حکم بند ب ماده ۲۴ قانون برنامه، همپوشانی و تفاوت‌هایی دارد که می‌تواند در اجرا منجر به تفاسیر متفاوت شود. در بند «ب» ماده اخیرالذکر، پذیرش بدهی‌های قطعی بر عهده دولت در موارد اختلاف، منوط به طی مراحل رسیدگی و حسابرسی ویژه مطالبات ادعایی اشخاص از دولت و ارائه شناسه تعهد دولت از سازمان است. لذا در صورت اصرار به باقی ماندن این جزء، به جهت عدم مغایرت حکم این بند با موازین حقوقی لازم است تا عبارت «در موارد اختلاف» به حکم اضافه گردد.</p>	<p>و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود. پذیرش قطعی و یا تسویه بدهی‌های دولت در موارد اختلاف منوط انجام حسابرسی ویژه توسط حسابرس منتخب سازمان از محل اعتبارات مندرج در ردیف شماره ... جدول شماره (۹) این قانون بر پایه معیارها و مبانی قانونی مندرج انجام پذیرد. دستورالعمل اجرایی به صورت مشترک توسط سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر دو ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و ابلاغ می‌گردد.</p>
<p>جزء (۳) بند «ح» تبصره «۲»</p>	<p>پذیرش بدهی‌های قطعی برعهده دولت (اقلام فاقد دستگاه اجرایی مشخص) منوط به ارائه شناسه تعهدات دولت اخذ شده از سازمان برنامه و بودجه کشور و طی مراحل رسیدگی و تأیید (حسابرسی ویژه) و ثبت در سیستم حسابداری مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت (به نیابت از دولت جمهوری اسلامی ایران) با رعایت ضوابط قانونی و بند فوق خواهد بود. اقلام ادعایی مطالبات از دولت فاقد شناسه یکتای تعهدات، قابل اعلام به مراجع رسیدگی و تأیید ذی‌ربط نخواهند بود.</p>	<p>مدیریت تعهدات و تضامین از پیش‌نیازهای بسیار مهم سامان‌دهی بدهی‌های دولت است. تضامین متعدد از مجاری مختلف صادر شده و در بسیاری از موارد با نکول مدیون اصلی بر ذمه دولت قرار می‌گیرد. همچنین به موجب قوانین و مصوبات مختلف، تعهدات گوناگونی برای دولت ایجاد می‌شود. طراحی مکانیزم مناسب برای ثبت و احصاء دقیق تعهدات و تضامین یکی از اقدامات مهم برای جلوگیری از افزایش بی‌رویه تعهدات و تضامین و در نتیجه بدهی‌های دولت است. بدین منظور فرآیند تأیید بدهی باید به این صورت باشد که تمامی تعهدات و تضامین فقط در صورتی به رسمیت شناخته شود دارای شناسه یکتا داشته باشد.</p>	<p>موافق</p>

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>در کنار توضیحات فوق باید توجه نمود که اولاً این جزء، قیود پذیرش بدهی‌های قطعی برعهده دولت را از آنچه که در بند ب ماده ۲۴ قانون برنامه آمده است، توسعه داده است که اولاً این موارد اضافه شده (یعنی عبارت «ثبت در سیستم حسابداری مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت (به نیابت از دولت جمهوری اسلامی ایران) با رعایت ضوابط قانونی و بند فوق») فاقد ماهیت بودجه ای و مغایر با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی است و ثانیاً موارد و قیود مندرج در بند ب که در این جزء تکرار شده است، نیازی به تکرار در قانون بودجه ندارد و زاید به نظر می‌رسد.</p> <p>بنابراین اگرچه از منظر محتوایی حکم حاضر مورد تأیید است اما از جنبه حقوقی محل ایراد است.</p>		
<p>موافق</p> <p>دولت و دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مجازند نسبت به یازده میلیارد (۱۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو برای واردات صرفاً کالاهای اساسی کشاورزی، دارو و مواد اولیه آن، ملزومات مصرفی پزشکی، شیرخشک اطفال و مواد اولیه آن، ملزومات مصرفی پزشکی، شیرخشک اطفال و مواد اولیه آن به نرخ ترجیحی اقدام کنند. تخصیص ارز</p>	<p>با توجه به برنامه دولت جهت تعدیل تدریجی نرخ ارز ترجیحی، حکم مورد قبول است.</p> <p>حکم این بند در قانون بودجه سال گذشته (بند «الف» تبصره (۴) قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۳) با تفاوت‌هایی جزئی، مسبوق به سابقه بوده است.^۱</p> <p>در این بند مقرر گردیده که تخصیص ارز جهت واردات اقلام فوق توسط سازمان برنامه و بودجه به بانک مرکزی ابلاغ گردد. از این حکم اینگونه استنباط می‌شود که سازمان برنامه و بودجه مکلف به تعیین مصادیق مقرر در این حکم می‌باشد، لذا به نظر می‌رسد که واگذاری تعیین مصادیق این حکم به سازمان برنامه و</p>	<p>دولت و دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مجازند نسبت به یازده میلیارد (۱۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو برای واردات صرفاً کالاهای اساسی کشاورزی، دارو و مواد اولیه آن، ملزومات مصرفی پزشکی، شیرخشک اطفال و مواد اولیه آن به نرخ ترجیحی اقدام کنند. تخصیص ارز جهت واردات اقلام فوق توسط سازمان برنامه و بودجه به بانک مرکزی ابلاغ می‌گردد.</p>	<p>بند «خ» تبصره «۲»</p>

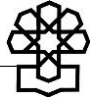
۱. دولت و دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مجازند تا سقف سیزده میلیارد و ششصد میلیون (۱۳/۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰) یورو برای واردات صرفاً کالاهای اساسی کشاورزی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی به تخصیص، فروش، تهاوت و یا مبادله منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، گاز و میعانات گازی، به نرخ ترجیحی اقدام کنند. در خصوص این کالاها کارگروهی مرکب از رئیس کل بانک مرکزی (دبیر کارگروه)، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر جهاد کشاورزی و وزیر صنعت، معدن و تجارت و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط موظفند سیاستگذاری و فرایند تخصیص، توزیع و موارد مصرف ارز ترجیحی را به گونه‌ای اجراء و نظارت کنند که کالاها و خدمات مشمول، به‌هنگام، به‌اندازه و با قیمت متناسب با نرخ ترجیحی ارز به مصرف‌کننده نهائی برسد.

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>جهت واردات اقلام فوق توسط سازمان برنامه و بودجه به بانک مرکزی ابلاغ می‌گردد. سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی مکلفند هر سه‌ماه یک‌بار گزارش عملکرد این بند از جمله تصریح بر موارد مصرف و دریافت کنندگان ارز ترجیحی، میزان ارز پرداختی، میزان کالاهای وارداتی با ارز ترجیحی و قیمت آن‌ها را به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.</p>	<p>بودجه مغایر با اصل (۱۳۸) قانون اساسی است که در قانون بودجه سال ۱۴۰۳، این امر به کارگروه متشکل از چند وزیر تفویض شده بود.</p> <p>گزارش‌دهی در خصوص سهم هر یک از کالاهای مندرج در حکم و همچنین چگونگی عملکرد در خصوص تکلیف بند پ تبصره ۱۶ لایحه حاضر مبنی بر ذخیره ۶ ماهه دارو و ملزومات پزشکی که نیازمند پیش بینی منابع مربوط است، حائز اهمیت است و لازم است مد نظر قرار بگیرد.</p>		
<p>به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف دو میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو، کمک‌های بلاعوض بین‌المللی از سوی مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی برای مدیریت تغییرات اقلیمی و خسارت و پیشگیری از حوادثی مانند زلزله، سیل، سرمازدگی، مقابله با گردوغبار، بیابان‌زدایی، حفاظت از تالاب‌ها و مبارزه با آفات و بیماری‌های دامی و گیاهی و همچنین تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات مربوط، تجهیزات مورد نیاز بالگردهای امدادی ارتش</p>	<p>حکم این بند نیز در قانون بودجه سال گذشته (بند «پ» تبصره ۵) قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۳^۱ مسبقاً به سابقه بوده است.</p> <p>ارائه گزارش عملکرد این بند مطابق سال‌های گذشته به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، اقتصادی و عمران مجلس شورای اسلامی ضروری است.</p>	<p>به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف دو میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو، کمک‌های بلاعوض بین‌المللی از سوی مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی برای جبران خسارت و پیشگیری از حوادثی مانند زلزله، سیل، سرمازدگی، مقابله با گردوغبار، بیابان‌زدایی، حفاظت از تالاب‌ها و مبارزه با آفات و بیماری‌های دامی و گیاهی و همچنین تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات مربوط، تجهیزات مورد نیاز بالگردهای امدادی ارتش</p>	<p>بند «د» تبصره «۲»</p>

۱. به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف دو میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو، کمک‌های بلاعوض بین‌المللی از سوی مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی برای جبران خسارت و پیشگیری از حوادثی مانند زلزله، سیل، سرمازدگی، مقابله با گردوغبار، بیابان‌زدایی، حفاظت از تالاب‌ها و مبارزه با آفات و بیماری‌های دامی و گیاهی و همچنین تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات مربوط، تجهیزات مورد نیاز بالگردهای امدادی ارتش جمهوری اسلامی ایران (آجا)، اجرای طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی کشور و طرح‌های موضوع صندوق ملی محیط‌زیست، ساماندهی و مرمت آثار تاریخی و موزه‌ها و توسعه گردشگری و صنایع‌دستی و امور مربوط به پناهندگان و اتباع خارجی و تأمین تجهیزات و مواد مصرفی بانک ژن‌شناسی ایرانیان دریافت و پس از تسعیر و واريز آن به خزانه‌داری کل کشور صرف هزینه‌های مرتبط نماید. دستگامه‌های اجرائی دریافت‌کننده مکلفند گزارش تفصیلی عملکرد از جمله نحوه هزینه‌کرد کمک‌های دریافتی را هر شش‌ماه یک‌بار به سازمان برنامه و بودجه کشور و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، اقتصادی و عمران مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند.

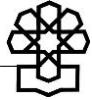
متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>همچنین تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات مربوط، تجهیزات مورد نیاز بالگردهای امدادی ارتش جمهوری اسلامی ایران (آجا)، اجرای طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی کشور و طرح‌های موضوع صندوق ملی محیط‌زیست، ساماندهی و مرمت آثار تاریخی و موزه‌ها و توسعه گردشگری و تأمین تجهیزات و مواد مصرفی بانک ژن‌شناسی ایرانیان دریافت و پس از تسعیر و واریز آن به خزانه‌داری کل کشور صرف هزینه‌های مرتبط نماید. دستگاه‌های اجرایی دریافت‌کننده مکلفاند گزارش تفصیلی عملکرد این بند از جمله نحوه هزینه‌کرد کمک‌های دریافتی را هر شش ماه یک‌بار به سازمان برنامه و بودجه کشور و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، اقتصادی و عمران مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند</p>	<p>بررسی‌ها نشان می‌دهد که علیرغم اختصاص اعتباراتی به ارزش ۴۶,۰۸۸ هزار میلیارد ریال در طی یک دهه (از اوایل دهه ۹۰ شمسی) به منظور کاهش اثرات و کانون‌های ایجاد گردوغبار در کشور، هنوز این معضل زیست‌محیطی به‌طور کل رفع نشده و فراگیری در مقیاس ملی پیدا نماید. برآورد انجام‌شده نشان می‌دهد که میزان خسارت وارده در یک دوره ۱۰ ساله به شش استان سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی، هرمزگان، ایلام، کرمانشاه و خوزستان برابر با ۵۸۰ هزار میلیارد ریال (بیش از ۱۲ برابر بودجه تخصیص یافته برای مقابله با پدیده گردوغبار در کشور) بوده است. با توجه به خسارات اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی فراوان معضل گردوغبار در کشور و همچنین حفاظت از تالاب‌ها که نص صریح قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور، بیابانزایی و سیل که همگی از اثرات تغییرات اقلیمی در کشور هستند و با عنایت به توجهات بین‌المللی از جمله پیمان‌های بریکس و شانگهای به موضوع مدیریت تغییرات اقلیمی، درج موضوع تغییرات اقلیمی در این بند در راستای افزایش شمولیت حکم و اجرای بند «ت» و «ج» ضروری بنظر میرسد.</p>	<p>جمهوری اسلامی ایران (آجا)، اجرای طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی کشور و طرح‌های موضوع صندوق ملی محیط‌زیست، ساماندهی و مرمت آثار تاریخی و موزه‌ها و توسعه گردشگری و صنایع دستی و امور مربوط به پناهندگان و اتباع خارجی و تأمین تجهیزات و مواد مصرفی بانک ژن‌شناسی ایرانیان دریافت و پس از تسعیر و واریز آن به خزانه‌داری کل کشور صرف هزینه‌های مرتبط نماید. دستگاه‌های اجرایی دریافت‌کننده مکلفاند گزارش تفصیلی عملکرد این بند از جمله نحوه هزینه‌کرد کمک‌های دریافتی را هر شش ماه یک‌بار به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نمایند.</p>	
<p>با توجه به اینکه فاقد ماهیت قانونی است، پیشنهاد بر حذف آن است اما در صورت اصرار، با توجه به محتوای کارشناسی آن که مثبت ارزیابی می‌شود، حکم زیر پیشنهاد می‌گردد:</p> <p>در سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است بر اساس الگوی اعلامی خزانه‌داری کل کشور، سازمان برنامه و</p>	<p>این حکم از دو بخش تشکیل شده است:</p> <p>۱- وجود شفافیت در خصوص اوراق دولتی: در قوانین و مقررات مربوطه قاعده مشخصی برای الزام صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بانک‌ها به خرید اوراق مالی اسلامی وجود دارد. به منظور نظارت بر اجرای صحیح این قواعد لازم است تا داده‌های مانده اوراق (دولتی و غیر دولتی) در سبد تمامی دارندگان حقوقی اوراق دولتی در دسترس باشد. زیرا قواعد برخی صندوق‌های سرمایه‌گذاری ناظر به نگهداری اوراق و نه اوراق دولتی است. در این موضوع لازم است حکم اصلاح شود. اگرچه این موضوع نیاز به قانون‌گذاری</p>	<p>سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است بر اساس الگوی اعلامی خزانه‌داری کل کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، دسترسی برخط و مشاهده مانده اوراق منتشرشده دولت در سبد دارایی (پرتفوی) تمامی دارندگان حقوقی اوراق مذکور را اعم از بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های با درآمد ثابت را برای خزانه‌داری کل کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی فراهم</p>	<p>بند «ذ» تبصره «۲»</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>کند. سازمان برنامه و بودجه کشور به اعضای شورای عالی بورس اضافه می‌شود.</p>	<p>ندارد و در حوزه اختیارات شورای عالی بورس است ولی تصویب آن می‌تواند به نظارت دقیق تر بر قواعد فوق الذکر کمک نماید.</p> <p>با این وجود، حکم مزبور فاقد ماهیت بودجه ای است و در نتیجه تصویب آن با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی مغایرت دارد. بنابراین با توجه به موازین حقوقی پیشنهاد می‌شود حذف شده و در قالب قوانین دائمی مرتبط پیگیری شود.</p> <p>۲- عضویت سازمان برنامه و بودجه در شورای عالی بورس:</p> <p>این بند غیربودجه‌ای است و در نتیجه تصویب آن با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی مغایرت دارد. بایستی در قانون بازار اوراق بهادار که قانون دائمی و اصلی بازار سرمایه است این پیشنهاد دولت مورد بررسی قرار گیرد. لذا پیشنهاد می‌شود فراز پایانی از حکم حذف شود.</p>	<p>بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، دسترسی برخط و مشاهده مانده اوراق منتشرشده دولت در سبد دارایی (پرتفوی) تمامی دارندگان حقوقی اوراق مذکور را اعم از بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های با درآمد ثابت را برای خزانه‌داری کل کشور، سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی فراهم کند. سازمان برنامه و بودجه کشور به اعضای شورای عالی بورس اضافه می‌شود.</p>
<p>بند «ر» تبصره «۲»</p>	<p>کارگروهی به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و متشکل از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر نحوه انتشار اوراق این قانون نظارت می‌کنند. نحوه تعیین نرخ سود اسمی و مؤثر اوراق مذکور و نرخ حفظ قدرت خرید اسناد خزانه اسلامی با رعایت موازین شرعی توسط این کمیته تعیین می‌شود.</p>	<p>هماهنگی میان سیاست‌های پولی، مالی و بدهی یکی از ارکان مهم سیاستگذاری اقتصادی در کشور است. ضرورت این هماهنگی از این جهت است که بانک مرکزی در زمان تصمیم‌گیری برای سیاست‌های پولی نظیر هدف‌گذاری نرخ بهره و انتشار گواهی سپرده باید از تصمیم سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد برای میزان انتشار اوراق در ماه‌های سال و نرخ‌های سود اوراق دولت مطلع باشد و بالعکس. عدم هماهنگی این سه رکن اقتصادی کشور در سال‌های گذشته منجر به ایجاد مشکلاتی نظیر فروش نرفتن اوراق دولتی در بازار به دلیل هم‌زمانی آن با انتشار گواهی سپرده بانک مرکزی شده است.</p>	<p>حکم غیربودجه‌ای است و می‌توان از ظرفیت شورای اقتصاد یا ستاد اقتصادی دولت برای این هماهنگی استفاده کرد. لذا پیشنهاد بر حذف این بند است.</p>

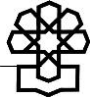
متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>با این حال علی‌رغم اینکه حکم حاضر از حیث محتوایی قابل تأیید است اما باید توجه نمود که این حکم بودجه‌ای و یک‌ساله نیست و می‌توان از سازوکارهای دیگری برای تحقق این مهم استفاده نمود.</p> <p>از آنجا که حکم مقرر در این بند به صورت مطلق متضمن ترتیب دیگری جهت تعیین نرخ سود اسمی برای اوراق منتشر شده به موجب این قانون (شامل اوراق مالی اسلامی مربوط به بدهی دولت) است و با عنایت به اینکه در جزء (۲) بند «ب» ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت^۱ مقرر گردیده که اوراق مالی اسلامی مربوط به بدهی دولت، «دارای سودبرگ (کوپن سود) بوده و سود آنها به ترتیبی که در جزء (۳) آمده است، پرداخت می‌شود. نرخ سود این اوراق معادل نرخ سود مصوب هیأت عالی بانک مرکزی برای سپرده بلندمدت بانکی است». لذا اطلاق حکم مندرج در این بند، در خصوص اوراق مالی اسلامی مربوط به بدهی دولت که به موجب قانون بودجه ۱۴۰۴ منتشر می‌شوند، مغایر با قانون برنامه بوده و طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>استفاده از واژه غیرفارسی کمیته در ذیل این بند، مغایر با اصل ۱۵ قانون اساسی است و نیز با صدر این بند و تصریح بر کارگروه، تطابق و انسجام ندارد.</p>		

۱. اوراق مالی اسلامی موضوع این بند دارای سودبرگ (کوپن سود) بوده و سود آنها به ترتیبی که در جزء (۳) آمده است، پرداخت می‌شود. نرخ سود این اوراق معادل نرخ سود مصوب هیأت عالی بانک مرکزی برای سپرده بلندمدت بانکی است.

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
حذف	<p>بر اساس ماده ۴ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی مصوب سال ۱۳۸۴، صدور، تعلیق و لغو مجوز فعالیت شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه در عداد وظایف شورای عالی بورس عنوان شده است. با این بیان، دولت می‌تواند از ظرفیت قانون بازار سرمایه برای ایجاد این نهاد استفاده کند.</p> <p>این پیشنهاد بودجه‌ای نیست، لذا با اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی و ماده ۱۸۲ قانون آیین نامه داخلی مجلس، مغایرت دارد.</p> <p>تشکیل بازار مجزای فروش اوراق ممکن است به مخاطره تبدیل شده و مشکلاتی ایجاد نماید. این اختیار عمل بیشتر ممکن است به ایجاد اخلاص در بازار سرمایه منجر شود؛ بدین صورت که با انجام معاملات دولتی خارج از نظم موجود در بازار سرمایه، سایر معاملات متأثر شده و نقدینگی بازار تحت تأثیر قرار بگیرد. این امر بر نرخ بازدهی اوراق و به تبع آن هزینه تأمین مالی دولت نیز اثرگذار خواهد بود. با توجه به زیرساخت مناسب فعلی در فرابورس، تشکیل بازار مجزا هزینه‌های بسیار زیاد و غیرضروری را به دنبال خواهد داشت. این هزینه‌ها صرفاً محدود به هزینه‌های راه‌اندازی بازار مجزا نیست بلکه تمامی امور اجرایی و نظارتی در این حالت هزینه‌های بالاتری نسبت به حالت فعلی خواهد داشت؛ زیرا در شرایط فعلی به علت بازدهی مقیاس کارایی بیشتری وجود دارد. همچنین بر اساس اصول توسعه بازار بدهی که امری بسیار مهم برای افزایش ظرفیت انتشار اوراق دولتی و کاهش هزینه مالی دولت است، تفکیک بازار بدهی به چند بازار از عمق بازار و نقدشوندگی اوراق خواهد کاست. تفکیک فعلی موجود میان دو شرکت فعال در بازار سرمایه برای اوراق دولتی و اوراق نهادهای عمومی غیر دولتی نیز با توجه به همین اصل غیر مطلوب است.</p>	<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است با هماهنگی بانک مرکزی، نهاد سپرده‌گذاری مرکزی اوراق دولتی در بانک مرکزی را ایجاد و امکان اتصال آن به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه را فراهم نماید. کارگزاری‌های دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در صورت احراز شرایط اتاق پایاپای این نهاد مجاز به عضویت در این اتاق بوده و امکان تسویه معاملات هم‌زمان از طریق دو نهاد سپرده‌گذاری را دارا هستند. اوراق ضمان دولتی موضوع جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت از زمان سررسید در این نهاد مورد معامله قرار گرفته و یا با سررسید جدید مطابق شرایط صدور اوراق جایگزین می‌شود. شرکت‌های دولتی مجازند با رعایت قوانین و مقررات بازار سرمایه نسبت به انتشار اوراق بهادار در این نهاد و یا اوراق بهادار کالایی در اتاق پایاپای بورس‌های کالایی اقدام کنند. شورای عالی بورس مکلف است دستورالعمل ایجاد نهاد سپرده‌گذاری اوراق دولتی در بانک مرکزی با سیدگردانی خزانه‌داری کل کشور به نحوی که با سایر شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی به‌صورت روزانه تسویه اوراق بهادار را انجام دهد، حداکثر ظرف دو ماه تصویب و ابلاغ نماید.</p>	بند «ز» تبصره «۲»

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>موافق</p>	<p>صندوق بیمه کشاورزی، به‌عنوان یکی از شرکت‌های دولتی بخش کشاورزی و دارای وظایف حمایتی است که معمولاً در مواقع بروز حوادث و بلایا، بر اساس ضوابط حاکم بر آن صندوق به جبران خسارت به بخش کشاورزی و منابع طبیعی می‌پردازد. به‌موجب تبصره «۵» از ماده‌واحد «قانون بیمه کشاورزی»، مصوب ۱۳۶۲/۰۳/۰۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی، دولت مکلف شده است سالانه مبلغی را بابت تأمین قسمتی از سهم حق بیمه کشاورز و جبران زیان‌های احتمالی عملیات بیمه در بودجه کل کشور منظور و به این صندوق پرداخت کند. با این وجود همواره پرداختی‌های دولت به این صندوق، ناکافی بوده و منجر به این می‌شود که صندوق بیمه کشاورزی تعهدات خود را از طریق اخذ تسهیلات از بانک کشاورزی ایفا نماید. این موضوع منجر به زیان‌ده شدن صندوق بیمه کشاورزی و تداوم زیان انباشته برای آن در طول سالیان اخیر شده است. بر همین اساس حکم بند «ژ» تبصره «۲» لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ مبنی بر اجازه دولت به لحاظ کردن بدهی صندوق بیمه کشاورزی به بانک کشاورزی ناشی از تکالیف قانونی دولت در بیمه کشاورزی، به‌عنوان بدهی دولت به بانک کشاورزی، حکم مناسبی در راستای کاهش زیان انباشته پیش‌گفته است.</p>	<p>به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف اعتبارات ابلاغی ردیف (...)- ۵۵۰۰۰۰ (جدول شماره ۹) این قانون را بابت بدهی صندوق بیمه محصولات کشاورزی به بانک کشاورزی ناشی از تکالیف قانونی دولت در بیمه کشاورزی که به تأیید مجمع عمومی صندوق و بانک کشاورزی و سازمان حسابرسی رسیده باشد، پس از دریافت شناسه تعهد از سازمان برنامه و بودجه کشور، به‌عنوان بدهی دولت به بانک کشاورزی منظور نماید.</p>	<p>بند «ژ» تبصره «۲»</p>
<p>موافق</p>	<p>با توجه به اینکه رقم مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی از اشخاص حقوقی غیر دولتی بسیار قابل توجه است لازم است تا دستگاه‌ها برای وصول آن تلاش بیشتری انجام دهند. در این حکم دولت به دنبال تسریع فرآیند وصول مطالبات دستگاه‌های اجرایی از اشخاص حقوقی غیر دولتی است که امر مطلوبی است. البته باید توجه داشت که بخشی از وصول مطالبات تنها از طریق اعمال وجه التزام ممکن نبوده و باید به صورت ریشه‌ای‌تر دلایل تجمیع مطالبات در آن بخش را حل نمود.</p>	<p>دستگاه‌های اجرایی از جمله شرکت‌های تابعه وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنعت؛ معدن و تجارت مانند شرکت ملی نفت، ایمیدرو و شرکت ملی گاز مکلف‌اند برای جلوگیری از انباشت مطالبات دولت ناشی از عدم پرداخت کالا و خدمات فروخته شده به اشخاص حقوقی در بخش غیردولتی نسبت به اعمال وجه التزام ناشی از عدم تادیه بدهی به مأخذ نرخ سود مصوب هیئت عالی بانک مرکزی برای سپرده بلند مدت از زمان ایجاد</p>	<p>بند «س» تبصره «۲»</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>بدهی اقدام کنند. همچنین دستگاه‌های موصوف مکلفاند نسبت به وصول تمام بدهی‌های گذشته بدهکاران به دولت و شرکت‌های دولتی اقدام و ظرف سه ماه اطلاعیه پرداخت اعم از قیوض اصلاحی را صادر و به دریافت‌کنندگان خدمت و کالا ابلاغ کنند. بالاترین مقام مسئول دستگاه اجرایی مکلف به اجرای این بند و ارائه گزارش اقدامات انجام شده به سازمان برنامه و بودجه در بازه‌های سه‌ماهه است. دستگاه‌های اجرایی مکلفاند در انتهای آذرماه فهرست بدهکاران بزرگ به میزان صد (۱۰۰) برابر نصاب معاملات بزرگ سال‌های ۱۴۰۳ و قبل را جهت اطلاع عموم منتشر نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر نحوه شناسایی سود شرکت‌های مذکور به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>در عبارت «به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت» به جهت آنکه مراد از «همکاری» مشخص نیست، لذا معیار اصول قانونگذاری و قانون‌نویسی موضوع بند ۹ سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است. به عبارتی دیگر، از آنجا که از اصطلاح «همکاری»، برداشت‌های متفاوتی از قبیل «با اطلاع»، «با کسب جواز» و ... قابل استنباط است، لذا باید مراد مقنن به‌طور واضح مشخص گردد تا در فرایند اجرای حکم، خللی ایجاد نشود.</p> <p>اصطلاحات «دستگاه اجرایی» و «شرکت دولتی» در قوانین مختلف دارای تعاریف متفاوتی هستند و نظر به این که در این بند مشخص نشده است که کدام تعریف مدنظر است، ابهام دارد که این ابهام، معیار جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند (۱۳) سیاست‌های کلی نظام اداری ۱ به نظر می‌رسد.</p> <p>اعمال وجه التزام، باید بر خلاف قرارداد جاری میان شخص و دستگاه اجرایی نباشد و الا معایر موازین شرعی است.</p> <p>انتشار فهرست بدهکاران بزرگ بیان‌شده در این بند، ماهیت مجازات داشته و بر اساس اصل ۳۶ قانون اساسی باید به حکم دادگاه صادر شود لذا این حکم بند، معایر با اصل مزبور است.</p>	
<p>بند «ش» تبصره «۲»</p>	<p>در راستای مولدسازی دارایی‌های دولت و شرکت‌های دولتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با رعایت اصل هشتادوسوم اموال غیرمنقول در مالکیت دولت و شرکت‌های دولتی را که تا انتهای سال ۱۴۰۳</p>	<p>حکم این بند به تهاوت مطالبات اشخاص طلبکار از دولت و دستگاه‌های اجرایی با اموال مازاد اعلام شده توسط دستگاه‌ها اشاره دارد. این حکم به‌طور کلی از جهت بکارگیری اموال مازاد دولت در جهت اجرای پروژه‌های عمرانی و همچنین تأدیه بدهی‌های دولت، مثبت ارزیابی می‌شود.</p>	<p>در راستای مولدسازی دارایی‌های دولت و شرکت‌های دولتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است اموال غیرمنقول در مالکیت دولت و شرکت‌های دولتی را که تا انتهای سال ۱۴۰۳</p>

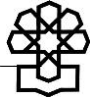
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>فرایند ارزش‌افزایی آنها را در مرکز مولدسازی دولت خاتمه‌یافته را از طریق سازوکار بورس به مزایده بگذارد.</p> <p>متقاضیان خرید دارای طلب قطعی شده از دولت (به‌صورت فردی یا گروهی) از جمله سازمان تامین اجتماعی، صندوق‌های بازنشستگی، مطالبات بابت یارانه کود اوره، شرکت‌های تولیدکننده برق می‌توانند ضمن پرداخت ثمن نقدی بیع (معادل ۱۰ درصد) به ردیف درآمدی مربوطه نزد خزانه‌داری کل کشور، مابقی ثمن معامله را با مطالبات قطعی خود از دولت و شرکت‌های دولتی از طریق وزارتخانه مذکور تهاتر کند. این وزارتخانه موظف است حداکثر تا ۱۵ روز کاری پس از اتمام اقدامات فوق‌الذکر (واریز پرداخت نقدی و انجام تهاتر) اقدام به انتقال سند به نام خریدار کند. به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌شود هزینه‌های فرایند انتقال اسناد را از محل وصولی نقدی بیع تأمین و مابقی را به‌عنوان درآمد عمومی دولت در ردیف مولدسازی منظور نماید. شرایط تهاتر و فهرست طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای مربوط در اطلاعیه عرضه درج می‌گردد.</p> <p>خزانه‌داری کل کشور بر اساس تخصیص موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه موظف به ثبت و اعمال حساب ثمن تهاتری در ردیف‌های منابع و مصارف مندرج در قانون بودجه بابت رد دیون دولت به شکل جمعی - خرجی است.</p> <p>دستگاه‌های اجرایی مجاز به فروش اموال غیرمنقول مزاد خود به روش فوق برای تهاتر بدهی به پیمانکاران طرح‌های تملک</p>	<p>نکته مثبت دیگر این حکم، توجه به فرآیند رقابتی برای واگذاری اموال دولت است، به این صورت که اشخاص طلبکار، می‌بایست در یک فرآیند رقابتی برای واگذاری اموال دولت شرکت نموده و در صورت برنده شدن در فرآیند رقابتی مذکور، مطالبات آنها با ثمن معامله تهاتر می‌گردد.</p> <p>همچنین با توجه به اینکه در فرآیند فعلی مولدسازی، مشکل جدی در خصوص تقاضا و فروش برای دولت وجود دارد، این فرآیند می‌تواند این چالش را کاهش داده و تقاضای مؤثر برای دارایی‌های دولت ایجاد کند و از تعداد مزایده‌ها ناموفق فروش اموال مزاد بکاهد.</p> <p>نکته دیگر آنکه در نظر گرفتن حصة نقدی ۱۰ درصدی، برای پوشش هزینه‌های انتقال دارایی بوده است. توضیح اینکه انتقال دارایی و سند به نام خریدار، مستلزم انجام هزینه‌هایی است که دستگاه‌های اجرایی به دلیل عدم پیش‌بینی اعتبارات برای آن، بعضاً در انجام آن تأخیر و تعلل می‌کنند. این حکم با پیش‌بینی حصة نقدی الزامی ۱۰ درصدی، در صدد رفع این نقیصه است، به نحوی که هزینه‌های انتقال دارایی و سند آن پوشش داده شده و سند در اسرع وقت به نام خریدار منتقل گردد. لذا این بخش از حکم پیشنهادی نیز مثبت ارزیابی می‌گردد.</p> <p>از سوی دیگر، در خصوص این حکم ملاحظاتی قابل ذکر است که در ادامه تبیین خواهد شد. شایان ذکر است محل مصرف درآمد حاصل از فروش اموال وزارت جهاد کشاورزی طبق ماده (۱۲) قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی و به‌خصوص ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مشخص شده است. بر اساس ماده (۱۷)، قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، وزارت جهاد کشاورزی موظف است، چهل و نه درصد (۴۹٪) آورده سهم دولت در تشکیل و افزایش سرمایه صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی (بخشی، شهرستانی، استانی، ملی تخصصی و محصولی) را از محل فروش امکانات قابل واگذاری وزارت جهاد کشاورزی و سازمان‌های</p>	<p>مدیریت خدمات کشوری) را که تا انتهای سال ۱۴۰۳ فرایند ارزش‌افزایی آنها را در مرکز مولدسازی دولت خاتمه‌یافته را از طریق سازوکار بورس به مزایده بگذارد.</p> <p>متقاضیان خرید دارای طلب قطعی شده از دولت (به‌صورت فردی یا گروهی) از جمله سازمان تامین اجتماعی، صندوق‌های بازنشستگی، مطالبات بابت یارانه کود اوره، شرکت‌های تولیدکننده برق می‌توانند ضمن پرداخت ثمن نقدی بیع (معادل ۱۰ درصد) به ردیف درآمدی مربوطه نزد خزانه‌داری کل کشور، مابقی ثمن معامله را با مطالبات قطعی خود از دولت و شرکت‌های دولتی از طریق وزارتخانه مذکور تهاتر کند. این وزارتخانه موظف است حداکثر تا ۱۵ روز کاری پس از اتمام اقدامات فوق‌الذکر (واریز پرداخت نقدی و انجام تهاتر) اقدام به انتقال سند به نام خریدار کند. به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌شود هزینه‌های فرایند انتقال اسناد را از محل وصولی نقدی بیع تأمین و مابقی را به‌عنوان درآمد عمومی دولت در ردیف مولدسازی منظور نماید. شرایط تهاتر و فهرست طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای مربوط در اطلاعیه عرضه درج می‌گردد.</p> <p>خزانه‌داری کل کشور بر اساس تخصیص موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه موظف به ثبت و اعمال حساب ثمن تهاتری در ردیف‌های منابع و مصارف مندرج در قانون بودجه بابت رد دیون دولت به شکل جمعی - خرجی است.</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>دارایی‌های سرمایه‌ای با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی هستند.</p> <p>استفاده از منابع حاصل از فروش اموال غیرمنقول شرکت‌های دولتی از جمله شرکت‌های مشمول ذکر نام، صرفاً برای پرداخت/تهاتر بدهی‌های پیمانکاران طرح‌های سرمایه‌ای یا تأمین منابع طرح‌های سرمایه‌ای جدید یا نیمه‌تمام مجاز است.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>	<p>تابعه پس از واريز به حساب خزانه و رعایت مقررات مربوطه از طریق شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی در سراسر کشور تأمین نماید.</p> <p>از طرفی بخشی از اموال غیرمنقول مازاد بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مانند انبارها، سیلوها، گلخانه‌ها، دامپروری‌ها و مرغداری‌ها، ایستگاه‌های تولید بذر و نهال، کارگاه‌ها و کارخانجات صنایع تبدیلی و تکمیلی در طول چندین دهه ایجاد شده‌اند. لذا فروش این دارایی‌ها بدون در نظر گرفتن ملاحظات مربوط به سودآوری بالای سوداگری زمین و کاربری‌های غیرکشاورزی، تغییر کاربری و خروج این اموال ارزشمند از چرخه تولید کشاورزی و امنیت غذایی و همچنین هزینه‌های بسیار بالای ساخت مجدد این دارایی‌ها می‌تواند مخاطره آمیز باشد.</p> <p>به عبارت دیگر، نباید به این دارایی‌های بین‌نسلی، به عنوان منبع نقدینگی زودگذر دولت نگرسته شود.</p> <p>از سوی دیگر، اینکه اطلاق این بند، اصلاح قانون دائمی است طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، تصویب آن در بودجه، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>اصطلاحات «دستگاه اجرایی» و «شرکت دولتی» در قوانین مختلف دارای تعاریف متفاوتی هستند و نظر به این که در این بند مشخص نشده است که کدام تعریف مدنظر است، ابهام دارد که این ابهام، مغایر جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند (۱۳) سیاست‌های کلی نظام اداری به نظر می‌رسد.</p> <p>اطلاق حکم این بند مبنی بر مزایده اموال غیرمنقول دولت که می‌تواند مشتمل بر فروش بناها و اموال دولتی‌ای باشد که از نفایس ملی منحصر به فرد باشد، با اصل هشتادوسوم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.</p>	<p>دستگاه‌های اجرایی (موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری) مجاز به فروش اموال غیرمنقول مازاد خود (مصوب هیئت عالی مولدسازی دارایی‌های دولت) که فرایند ارزش‌افزایی آنها در مرکز مولدسازی دولت طی <u>گردیده است</u> به روش فوق برای تهاتر بدهی به پیمانکاران طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی هستند.</p> <p>استفاده از منابع حاصل از فروش اموال غیرمنقول شرکت‌های دولتی از جمله شرکت‌های مشمول ذکر نام، صرفاً برای پرداخت/تهاتر بدهی‌های پیمانکاران طرح‌های سرمایه‌ای یا تأمین منابع طرح‌های سرمایه‌ای جدید یا نیمه‌تمام مجاز است.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>

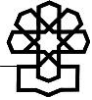
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		اطلاق این بند با بند (پ) ماد ۱۶ قانون برنامه هفتم، ^۱ مغایرت دارد و طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.	
جزء (۱) بند «ص» تبصره «۲»	در اجرای جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، سازمان مجاز است نسبت به انتشار/ واگذاری اوراق ضمان تا سقف تضمین دولت اقدام نماید. این اوراق در صورت عدم ایفای تعهد در سررسید اقساط و یا موعد بازپرداخت اصل تسهیلات، به اوراق مالی اسلامی تبدیل و قابل معامله در بازار سرمایه می‌باشد. سازمان مجاز است در سررسید تضمین بودجه عمومی نسبت به انتشار اوراق مالی اسلامی جدید یا جایگزینی آن با اوراق قبلی اقدام نماید. سقف انتشار اوراق ضمان شرکت‌های دولتی معادل ... درصد سرمایه‌گذاری‌های مصوب در بودجه سنواتی و دارای مجوز از شورای اقتصاد با تضمین و بازپرداخت اصل و سود توسط خود می‌باشد و در صورت عدم ایفای به‌موقع تعهد، خزانه‌داری کل کشور با اعلام سازمان نسبت به برداشت وجوه از حساب‌های شرکت دولتی موردنظر اقدام و به حساب مؤسسه اعتباری دارنده اوراق ضمان واریز نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف دو ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان برنامه و	درباره این اوراق نکاتی به شرح زیر وجود دارد: ۱. در جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت تصریح شده است که اوراق مورد اشاره باید قابل معامله در بازار سرمایه باشد. «از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون، هرگونه استفاده دولت و شرکتهای دولتی از منابع شبکه بانکی باید در قالب تحویل اوراق مالی اسلامی قابل معامله در بازار سرمایه به مؤسسات اعتباری صورت گیرد.» در حکم مندرج در لایحه عبارت مذکور را به این نحو تعبیر کرده است که پس از عدم ایفای تعهد باید اوراق قابل معامله باشد، اما در متن جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم مقید نکرده است که اوراق مذکور صرفاً پس از عدم ایفای تعهد قابل معامله باشد. لذا این حکم مغایر برنامه هفتم پیشرفت است و برای تصویب نیازمند رای دو سوم است. در صورت تصویب هم لازم است اصلاحات به شرح ذیل اعمال شود: ۱. با توجه به کنترل ترازنامه نظام بانکی، در صورتی که دولت و شرکتهای دولتی بدون محدودیت از منابع بانکی استفاده کنند، منجر به برون رانی	در اجرای جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، سازمان مجاز است نسبت به انتشار/ واگذاری اوراق موضوع جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت (اوراق ضمان) به ذی نفعی نظام بانکی تا سقف ۲۰۰۰ هزار میلیارد ریال و با سررسید حداکثر سه ساله اقدام نماید. این اوراق قبل از تحویل به ذی نفع، نزد سازمان بورس و اوراق بهادار ثبت شده و در صورت عدم ایفای تعهد در سررسید اقساط و یا موعد بازپرداخت اصل تسهیلات، قابل معامله در بازار سرمایه می‌باشد. سازمان مجاز است در سررسید تضمین بودجه عمومی نسبت به انتشار اوراق مالی اسلامی جدید یا جایگزینی آن با اوراق قبلی اقدام نماید. سقف انتشار اوراق ضمان شرکت‌های دولتی معادل ۲۰ درصد سرمایه‌گذاری‌های مصوب در بودجه سنواتی و دارای مجوز از شورای اقتصاد با تضمین و

۱. پ- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور ظرف سه‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، اموال غیرمنقول موردنیاز در اختیار هر دستگاه اجرائی را متناسب با مأموریت آن دستگاه پس از تصویب در هیأت وزیران ابلاغ نماید.
دستگاههای اجرائی شامل وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی زیرمجموعه ریاست جمهوری مکلفند ظرف یک‌سال از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به فروش اموال غیرمنقول مازاد بر استاندارد مطابق آیین‌نامه موضوع بند «ت» این ماده یا انتقال آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام نمایند. در صورت عدم فروش اموال غیرمنقول مازاد دستگاه اجرائی در مهلت مقرر و یا عدم انتقال آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی، عنوان دستگاه بهره‌بردار دارایی‌های موضوع این بند به‌استثناک اراضی انفال به‌نام وزارت امور اقتصادی و دارایی با حفظ مالکیت دولت تغییر می‌یابد.

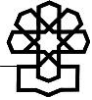
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	<p>بودجه کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>بخش خصوص خواهد شد، به همین جهت با توجه به میزان رشد نقدینگی سقف استفاده دولت از نظام بانکی ۲۰۰ همت در نظر گرفته شده است.</p> <p>۲. برای اینکه اوراق در سررسید قابل معامله در بازار سرمایه باشد باید قبل از تحویل در سازمان بورس ثبت شده باشد.</p> <p>۳. در خصوص این جمله ابهام وجود دارد: «سازمان مجاز است در سررسید تضامین بودجه عمومی نسبت به انتشار اوراق مالی اسلامی جدید یا جایگزینی آن با اوراق قبلی اقدام نماید.» در صورتی که موعد سررسید فرار رسیده و تعهدات ایفا نشده است، باید اوراق به صورت خودکار به اوراق بدهی قابل معامله در بازار سرمایه تبدیل شود. در این صورت جایگزینی آن با اوراق جدید کارکرد اوراق ضمان را از بین می‌برد. بنابراین پیشنهاد می‌شود جمله آخر حذف شود.</p> <p>۴. در صورت تبدیل اوراق ضمان به اوراق مالی اسلامی (در سررسید) باید از ظرفیت اوراق مالی اسلامی سال جاری دولت کاسته شود چرا که در غیر اینصورت حجم قابل توجهی اوراق مالی اسلامی خارج از بودجه منتشر خواهد شد که بازپرداخت اصل و سود آن در بودجه پیش‌بینی نشده است.</p> <p>۵. مشخص نیست سقف اوراق ضمان در بودجه سالانه مصوب می‌شود یا خیر. زیرا در این جزء اجازه انتشار اوراق ضمان به میزان تضامین دولت دریافت شده است.</p> <p>۶. لازمه انتشار نوع جدید اوراق تایید عقد شرعی آن در شورای فقهی سازمان بورس/بانک مرکزی است. در اینبار لازم است پیش از ارسال به شورای نگهبان این تایید اخذ شده یا اصلاح لازم در آن انجام شود.</p> <p>درباره اوراق ضمان شرکت‌های دولتی نیز لازم است سقف آن مشخص شود.</p>	<p>بازپرداخت اصل و سود توسط خود می‌باشد و در صورت عدم ایفای به موقع تعهد، خزانه‌داری کل کشور با اعلام سازمان نسبت به برداشت وجوه از حساب‌های شرکت دولتی مورد نظر اقدام و به حساب مؤسسه اعتباری دارنده اوراق ضمان واریز نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف دو ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		<p>همچنین عبارت «از لازم الاجرا شدن این قانون» زاید است. تجویز مداخله شورای اقتصاد در امور اجرایی و یا مقررات‌گذاری و بودجه‌ای، به ترتیب، با اصول شصت، یکصدوسی و هشت و یکصدویست و شش قانون اساسی مغایر است؛ زیرا این شورا دارای اعضای غیر از رئیس جمهور و وزیران است.</p>	
<p>جزء (۲) بند «ص» تبصره «۲»</p>	<p>دولت مجاز است ضمن اصلاح سازوکار مدیریت نقدینگی بودجه عمومی دولت و اعتباری نمودن تمام حساب‌های بانکی مربوط به پرداخت، منابع در دسترس از جمله موجودی حساب/حساب‌های پشتیبان را با هماهنگی بانک مرکزی ج.ا.ا. و در چارچوب سیاست‌های پولی بانک مرکزی، در بازار بین بانکی، سپرده‌گذاری و منابع حاصل را با استفاده از سازوکار ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه برای پرداخت کارمزددهای مربوط به بازارگردانی و بازسازی اوراق دولت، تسویه بدهی‌های دولت به بانک مرکزی که در چارچوب قوانین و مقررات قطعی شده است و سایر مصارف بودجه عمومی دولت هزینه نماید.</p>	<p>استفاده مناسب از منابع رسوب‌شده دولت می‌تواند منابعی را برای دولت فراهم کند. حکم حاضر باعث می‌شود امکان استفاده از منابع رسوب‌شده برای دولت فراهم شده و در مصارف مشخص‌شده در متن حکم مورد استفاده قرار گیرد اما باید توجه داشت اجازه به خزانه داری برای حضور در بازار بین بانکی با توجه به اخلاف در نقش بانک مرکزی در حوزه سیاست پولی، اشتباه است. دریافت سود از این منابع هم ماهیتاً تفاوتی با برداشت از بانک مرکزی ندارد و در صورت اصرار دولت مبنی بر درآمدزایی این منابع، میتوان بانک مرکزی را مجاز به پرداخت سود به این حسابها کرد. ارتباط این جزء از حیث مغایرت با جزء های ۱ و ۲ بند (ب) ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، محل تامل است؛ زیرا در برنامه اجازه سپرده‌گذاری داده نشده است و حساب پشتیبان محل تامین مطالبات ذی‌نفع نهائی دانسته شده است؛ لذا تصویب آن، طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p>	<p>حذف</p>
<p>بند «ض» تبصره «۲»</p>	<p>بدهی‌های شرکت بازرگانی دولتی، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها، سازمان مرکزی تعاون روستایی و پشتیبانی امور دام به بانک مرکزی و بانک‌ها که ناشی از انجام تکالیف قانونی محوله دولت است (با تشخیص سازمان برنامه و بودجه کشور) که پس از تایید سازمان حسابرسی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، به‌عنوان بدهی دولت منتقل می‌شود. دولت مکلف</p>	<p>انتقال بدهی شرکت‌های دولتی به دولت (ناشی از تکالیف دولت) و بازپرداخت آن توسط دولت ضروری است. در این حکم نیز این مسئله مورد توجه قرار گرفته و ۳۰ درصد از اوراق سیال‌سازی بدهی به آن اختصاص یافته است که در مجموع مثبت ارزیابی می‌شود. البته شایان ذکر است که انتقال بدهی شرکت‌های دولتی به دولت، این مخاطره را به همراه دارد که منجر به ایجاد فرصت مجدد برای بدهکار شدن شرکت و تداوم رویه غلط</p>	<p>موافق</p>

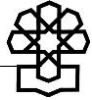
متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>شود. با عنایت به جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم، استفاده شرکت‌های دولتی از تسهیلات شبکه بانکی منوط به ارائه اوراق ضمانت است و امید آن می‌رود که این مخاطره کنترل شود. بنابراین در تصویب این حکم باید توجه داشت که در خلال سایر احکام بودجه، جزء (۶) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم تغییر پیدا نکند.</p> <p>با توجه به اینکه این بدهی‌ها ناشی از تکالیف قانونی دولت است، مطابق حکم ماده (۶) قانون رفع موانع تولید، انتقال بدهی شرکت‌های دولتی به دولت قابل انجام است اما حکم فعلی با ماده ۶ قانون رفع موانع تولید تفاوت‌هایی دارد. از جمله اینکه داخل پُرانتز به تشخیص سازمان برنامه و بودجه اضافه شده است.</p> <p>نظر به اصلاح قوانین در این بند، تصویب آن، طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p>	<p>است معادل سی (۳۰٪) درصد مطالبات مذکور از ظرفیت ردیف .....، اوراق غیرقابل معامله در بازار سرمایه و صرفاً دارای سودبرگ را با رعایت ماده ۱۰ قانون برنامه هفتم پیشرفت، در اختیار بانک‌های موضوع این بند قرار دهد</p>	
<p>۱. به منظور اجرای حکم ماده (۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است از محل آورده نقدی، انتشار اوراق (خارج از سقف انتشار اوراق حداکثر به میزان ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ میلیارد ریال)، مطالبات حال شده سهامداران، تبدیل مانده بدهی بانک‌های دولتی به بانک مرکزی به بدهی دولت به بانک مرکزی، وصولی اقساط تسهیلات پرداختی از محل وجوه اداره شده دولت نزد بانکها (به استثنای حساب ذخیره ارزی)، وجوه حاصل از واگذاری اموال و دارایی های دولت و سهام و سهم الشرکه دولت در شرکتها و همچنین عایدی حاصل از سود خالص بانک</p>	<p>با توجه به مشکلاتی که وجوه اداره شده به ویژه حساب ذخیره ارزی دارد و ریسک نکول تسهیلات اعطایی از این محل تماماً بر عهده بانک است و طبق دستورالعمل تنها ۶۰ درصد سود در مقابل ۱۰۰ درصد ریسک نصیب بانک میشود، میتوان ادعا کرد که وصولی ناشی از این تسهیلات، محو پول تسهیلات اعطایی است. این در حالیست که وجوه اداره شده نباید هیچ گونه ریسکی را متوجه بانک کند و بانک صرفاً کارمزد عملیات را باید اخذ کند.</p> <p>البته سایر منابع وجوه اداره شده بانک ها ظرفیت افزایش سرمایه نقدی را دارد. عمده منابع این سرفصل همان حساب ذخیره ارزی موضوع ماده ۱۷ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور است لذا در تخمین منابع وجوه اداره شده قابل استفاده در افزایش سرمایه، بیش برآورد نشود.</p>	<p>دولت مجاز است از محل بازپرداخت وجوه اداره شده نزد بانکها از محل اعتبارات قوانین بودجه سنواتی، تسهیلات پرداختی از محل حساب ذخیره ارزی و سایر مطالبات دولت که بر اساس مقررات بانک مرکزی وصول آنها در حوزه اختیارات بانک مرکزی است، مطابق ردیف شماره .... جدول شماره (۹) این قانون نسبت به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اقدام کند. تسهیلات مذکور به بانک مذکور منتقل و وصول اقساط توسط بانک مذکور مطابق مقررات در زمان انتقال دارایی است. آیین‌نامه این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>بند «ط» تبصره «۲»</p>

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>مرکزی موضوع تبصره (۱) ماده (۲۹) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اقدام به افزایش سرمایه دولت در بانکهای دولتی حداقل به میزان ۲.۰۰۰.۰۰۰ میلیارد ریال کند. بانکهای سپه، ملی و مسکن به ترتیب در اولویت افزایش سرمایه هستند.</p> <p>۲. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است تا پایان خرداد ۱۴۰۴، بدهی حسابرسی شده دولت به موسسات اعتباری را از طریق انتقال بدهی این موسسات به بانک مرکزی، به بدهی دولت به بانک مرکزی تسویه نماید. بانکهای سپه و ملی در اولویت هستند.</p> <p>وزیر امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس مجمع عمومی بانک های دولتی مسئول حسن اجرای این بند است.</p> <p>۳. در صورتی که تا پایان شهریور ماه ۱۴۰۴، بانک مرکزی علی رغم عرضه سهام هریک از موسسات اعتباری خاطی در بازار بورس و اوراق بهادار با روش سلب حق تقدم سهامداران فعلی موضوع جزء ۲-۲ بند (الف) ماده (۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت، موفق به افزایش سرمایه به میزان مدنظر در این بند نشود، مجاز است از محل تبدیل تمام یا بخشی از مطالبات خود (اعم از اضافه برداشت یا خط اعتباری) از موسسه اعتباری به سهام (با سلب حق تقدم از سهامداران</p>	<p>عبارت «سایر مطالبات دولت که بر اساس مقررات بانک مرکزی وصول آنها در حوزه اختیارات بانک مرکزی است» مبهم است.</p> <p>همچنین نظر به اصلاح قوانین در این بند، تصویب آن، طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p>		

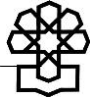
آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
			<p>فعلی) اقدام به افزایش سرمایه در موسسه اعتباری بنماید و اقدامات اصلاحی بعدی را در چارچوب قوانین و مقررات پیگیری نماید. همچنین بانک مرکزی مکلف است از طریق شعبه ویژه رسیدگی به اختلافات بانکی موضوع ماده (۳۵) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی برای جبران تعهدات و پرداخت بدهی های مؤسسات اعتباری در چارچوب بند (ج) ماده ۸ قانون برنامه اقدام نماید.</p>
بند «ظ» تبصره «۲»	در اجرای تبصره (۱) ماده (۲۹) قانون بانک مرکزی مصوب سال ۱۴۰۲ به میزان بیست (۲۰٪) درصد از محل باقی مانده سود خالص سالانه قبل از کسر مالیات بانک مرکزی، موضوع بند (ب) ماده (۵۶) قانون بانک مرکزی به عنوان دولت نزد بانکهای دولتی منظور می گردد و از بدهی دولت به این بانکها کسر می شود. خزانه داری کل کشور بر اساس تخصیص موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه موظف به ثبت و اعمال حساب این بند در ردیفهای ذی ربط به شکل جمعی - خرجی است. گزارش عملکرد این بند هر سه ماه یکبار به سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه می گردد.	اولا باید معادل ۵۰ درصد سود خالص بانک مرکزی پس از کسر اندوخته احتیاطی طبق متن قانون بانک مرکزی صرف تکالیف تبصره (۱) ماده (۲۹) (موضوع افزایش سرمایه بانکهای دولتی) شود. ثانياً به لحاظ حسابداری، افزایش سرمایه یک شرکت از محل آورده سهامداران همزمان با کسر از بدهی سهامداران امکان پذیر نیست و در نتیجه عبارت «و از بدهی دولت به این بانکها کسری می شود» می بایست حذف شود. طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.	در اجرای تبصره (۱) ماده (۲۹) قانون بانک مرکزی مصوب سال ۱۴۰۲ به میزان پنجاه (۵۰٪) درصد از محل باقی مانده سود خالص سالانه قبل از کسر مالیات بانک مرکزی و بعد از کسر اندوخته احتیاطی، موضوع بند (ب) ماده (۵۶) قانون بانک مرکزی به عنوان افزایش سرمایه دولت نزد بانکهای دولتی منظور می گردد و از بدهی دولت به این بانکها کسر می شود. خزانه داری کل کشور بر اساس تخصیص موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه موظف به ثبت و اعمال حساب این بند در ردیفهای ذی ربط به شکل جمعی - خرجی است. گزارش عملکرد این بند هر سه ماه یکبار به سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه می گردد.
بند «ع» تبصره «۲»	در اجرای فراز اخیر بند (د) ماده (۶) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و مسئولیت دولت در نظام تأمین اجتماعی و مفاد بند «ب» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم	این حکم بخشی از اصلاح ساختاری بودجه است که در بندهای ۲ و ۱۷ ماده ۱۱۹ <u>قانون برنامه هفتم</u> نیز بر آن تأکید شده است. به موجب ماده ۱۱۹، دولت مکلف است حداکثر ظرف یکسال پس از لازم الاجرا شدن قانون برنامه هفتم نسبت به رفع	موافق مشروط

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>ناترازیهای اقتصاد کلان و تعیین تکلیف بدهیهای خود به سازمان تأمین اجتماعی با تاکید بر ایجاد نهاد پیشران مطابق نظر هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاستهای کلی نظام و تعیین تکلیف نسبت به ارتقای نحوه اداره و مدیریت مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، اقدام لازم را در چهارچوب قوانین به عمل آورد.</p> <p>این حکم از این حیث حکمی مهم تلقی میشود که به صورت بالقوه می‌تواند زمینه اصلاحات بنیادین در شرکتهای تابعه صندوقهای بازنشستگی را فراهم آورد. در حال حاضر صندوقهای بازنشستگی که بیش از ۵۰ درصد منابع مالی آن برای پرداخت مستمری از محل منابع بودجه عمومی کل کشور تامین می‌گردد، شامل صندوق بازنشستگی کشوری، صندوق بازنشستگی فولاد و صندوق کارکنان هما می‌شود.</p> <p>نکته مهم این است که صندوق های مورد اشاره در حال حاضر ماهیت صندوق بودن خود را از دست داده‌اند و تنها به نهادی برای انتقال منابع دولت به بازنشستگان تبدیل شده اند. ضمن آنکه پیش از این صندوق هما بر اساس بند ح تبصره ۱۷ <u>قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور</u>، به صندوق بازنشستگی کشوری انتقال یافته بود. از این رو، تعیین تکلیف این صندوقها حرکتی مثبت تلقی می‌گردد. هر چند که واژه «کلیه تعهدات» نیاز به تدقیق دارد. برخی از تعهدات این صندوقها برعهده دستگاه بوده که لازم است تعیین تکلیف شود.</p> <p>بخش دوم این حکم نیز ناظر بر تأدیه بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی از محل داراییهای تجدید ارزیابی شده صندوق های منتقله است. انتقال شرکتهای زیرمجموعه سازمان تأمین اجتماعی، ضمن ایجاد ظرفیت مدیریت حرفه‌ای در شرکتهای باعث افزایش هم‌افزایی در بنگاهها با فرایند و ماموریت مشابه گشته و زنجیره ارزش در صنعتهای مختلف را تکمیل مینماید. از اینرو به صورت بالقوه امکان بهبود بهره‌وری و کارایی در شرکتهای تابعه فراهم مینماید. در حقیقت، تمرکز مدیریت بنگاهها سبب بهره‌مندی از فرصتهایی مانند صرفه مقیاس، بهبود</p>	<p>پیشرفت و همچنین به منظور سودآوری و کارآمدسازی سبد سرمایه‌گذاری، تکمیل زنجیره تولید، توزیع، عرضه و صادرات صنایع و تولیدات شرکتهای تابعه و وابسته صندوقهای بازنشستگی و مدیریت بهینه آنها، دولت مجاز است تمام اموال و داراییهای صندوقهای بازنشستگی که بیش از ۵۰ درصد منابع مالی آن برای پرداخت مستمری از محل منابع بودجه عمومی کل کشور تامین می‌گردد (به استثنای سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح و صندوق بازنشستگی کارکنان وزارت اطلاعات) اعم از اموال منقول و غیرمنقول، سهام، امتیازات، موجودی، اسناد و اوراق و سایر موارد به غیر از ساختمانهای اداری مورد نیاز راه، پس از تجدید ارزیابی و قیمت‌گذاری بابت تأدیه بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی به سازمان مذکور واگذار نماید.</p> <p>مبالغ حاصل از تجدید داراییهای مزبور معاف از مالیات بوده و به حساب افزایش سرمایه شرکتهای و بنگاههای ذی‌ربط اعمال و در محاسبات تادیه مطالبات از دولت لحاظ می‌گردد. چنانچه مبلغ ارزش‌گذاری شده داراییهای واگذار شده بیش از بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی باشد، مابه‌التفاوت به عنوان طلب دولت از سازمان فوق‌ثبت و در سنوات بعدی با بدهیهای جدید ایجاد شده توسط دولت، تسویه و اعمال حساب می‌گردد. اجرای این حکم نافی تعهدات دولت و صندوقهای بازنشستگی در دریافت حق بیمه مشترکین و پرداخت حقوق مستمری‌بگیران نمی‌باشد.</p>	

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>نظارت بر عملکرد سازمانی، تکمیل زنجیره‌های ارزش، تقویت توان رقابت‌پذیری، چابکی و وحدت در تصمیم‌گیری می‌گردد.</p> <p>با این حال هر چند رویکرد کلی این حکم مثبت است اما عدم توجه به برخی از جزئیات می‌تواند اثرات مخربی نیز ایجاد کند.</p> <ul style="list-style-type: none"> - در رابطه با ارزشگذاری دارایی‌ها لازم است اصول مالی و اقتصادی مورد توجه قرار گیرد و کشف واقعی از ارزش شرکت‌ها صورت پذیرد. - با توجه به زمان بر بودن فرایند ارزش گذاری و انتقال، طرح این حکم در قانون بودجه سالانه محل بحث است. - با فرض تحقق این حکم با عنایت به جزء ۲ بند الف ماده ۵ و بند ت ماده ۲۸ <u>قانون برنامه هفتم پیشرفت</u> مبنی بر خروج صندوق‌ها از بنگاهداری، ضروری است برنامه سازمان تامین اجتماعی جهت تعیین تکلیف و اجرای احکام برنامه هفتم در ارتباط با این شرکت‌ها مشخص گردد. - بر اساس بند الف ماده ۲۸ قانون برنامه هفتم توسعه ایجاد هرگونه تعهد جدید برای سازمان تامین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر بدون تامین منابع در طول اجرای برنامه ممنوع می‌باشد. در این راستا و با توجه به تکالیف مختلف دولت در قبال سازمان تامین اجتماعی از جمله موارد تخفیف حق بیمه و ۳ درصد مشارکت دولت در پرداخت حق بیمه پردازان سازمان تامین اجتماعی لازم است که این موضوع نیز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ تعیین تکلیف شود. <p>با توجه به احکام قانونی ناظر به جواز انتقال سوابق بازنشستگی، حکم ذیل فراز دوم این بند خلاف قوانین عادی مزبور است لذا تصویب آن، طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p>	<p>کلیه تعهدات صندوق‌های بازنشستگی وابسته به منابع عمومی که دارایی آنها منتقل می‌گردد به عهده دولت بوده و بر اساس رویه قبلی انجام می‌گردد. از تاریخ اجرای این حکم هرگونه اشتراک جدید در آن دسته از صندوق‌های بازنشستگی که دارایی آنها منتقل شده است و همچنین هرگونه انتقال سوابق به صندوق‌های بازنشستگی مذکور تحت هر عنوان و با هر نوع رابطه استخدامی از سوی دستگاه‌های اجرایی ممنوع می‌باشد و کلیه کارمندان با هر نوع رابطه استخدامی که در دستگاه‌های اجرایی استخدام می‌شوند مشترک سازمان تامین اجتماعی خواهند شد.</p> <p>کسورات بازنشستگی سهم فرد و کارفرمای مشترکین موجود این صندوق‌ها به حسابی که توسط خزانه داری کل کشور اعلام می‌گردد واریز و صرف پرداخت حقوق بازنشستگان خواهد شد.</p> <p>شورای عالی اداری مکلف است در اجرای مواد (۱۱۴) و (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری ظرف مدت شش ماه نسبت به تعیین تکلیف مأموریت‌ها، اختیارات، ساختمان‌های اداری، تعهدات و منابع انسانی آن دسته از صندوق‌های بازنشستگی که دارایی آنها منتقل شده است اقدام نماید.</p>	

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>اصلاح کل: دانشگاه‌های علوم پزشکی و بیمارستانهای دارای ردیف بودجه مستقل موظفند کلیه مبالغ حاصل از فروش دارو، لوازم، تجهیزات و ملزومات پزشکی را با رعایت اصل ۵۳ قانون اساسی در حساب مجزا که بدین منظور ایجاد شده است واریز نمایند و مبالغ مذکور را صرفاً جهت بازپرداخت هزینه های تأمین و تدارک دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانه ها و شرکتهای پخش تأمین کننده پرداخت کنند. سازمان های بیمه ای نیز مکلفند هزینه دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به حساب فوق واریز کنند. هرگونه تخطی از امور فوق تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می شود. نحوه هزینه کرد گردش مالی حساب های مذکور از مفاد مندرج در ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵ مستثنا است.</p> <p>ظرف مدت یک ماه از تصویب این قانون، وزارت بهداشت (سازمان غذا و دارو) مکلف است سامانه ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت اقلام سلامت محور را به نحوی ارتقا دهد که تحت نظارت سازمان فوق، هر کدام از تولیدکنندگان و واردکنندگان اقلام مذکور، اطلاعات IRC و تعداد/ میزان اقلام تولید و وارداتی خود را به صورت برخط (آنلاین) در سامانه مذکور ثبت کنند تا از توزیع کنندگان به دانشگاههای علوم پزشکی، بیمارستانها، داروخانه ها و سایر مبادی مجاز انتقال یابد</p>	<p>این حکم همراستا با بند ۱۰-۱ سیاستهای کلی سلامت مبنی بر شفافیت قانونمند فعالیت ها، درآمدها و هزینه ها می باشد. البته نقاط ضعفی به شرح ذیل نیز دارد:</p> <p>عدم ایجاد شفافیت کامل: به رغم اینکه قانونگذار با الزام بیمه ها به واریز وجوه دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی به حساب مجزای اعلام شده توسط دانشگاه شفافیت اجرای این حکم (از طریق تفکیک این وجوه از مبدأ) را دنبال میکند، ولی آن بخش از وجوه حاصل از فروش دارو و ملزومات پزشکی که از پرداخت مستقیم بیماران اخذ می گردد مشمول این قاعده نمیشود. بنابراین در مورد بخشی از مبالغ، کماکان شفافیت کافی ایجاد نخواهد شد که این مسئله شرایط جابه جایی منابع مذکور برای بازپرداخت سایر هزینه های دانشگاههای علوم پزشکی را مهیا می کند.</p> <p>مساله دیگر ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور است که مطابق آن دانشگاهها فقط در چارچوب مصوبات و آییننامه های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت امنا عمل میکنند که این مسئله نیز می تواند شرایط استفاده از منابع موضوع حکم در مصارف دیگر را می تواند فراهم کند.</p> <p>همچنین فقدان سازوکاری برای اطمینان از پرداخت به موقع مطالبات تأمین کنندگان دارو و تجهیزات پزشکی از موضوعاتی است که باید به آن توجه نمود به ویژه در شرایطی که هزینه های تولید و واردات در نوسان است و می بایست مسئله افزایش پرداخت از جیب بیماران و یا کاهش دسترسی ایشان مورد توجه قرار گیرد. حکم فعلی در خصوص سازوکاری برای اطمینان از پرداخت به موقع مطالبات زنجیره تامین کالاها مشمول آن سکوت کرده است؛ یکی از راهکارها برای تحقق این مهم، ایجاد شرایط رصد برخط گردش مالی موضوع حکم است که میتواند در ایجاد انگیزه پرداخت به موقع مطالبات زنجیره تأمین اثربخش باشد.</p>	<p>دانشگاهها/ دانشکدههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و بیمارستانها موظفانند مبالغ حاصل از خریدوفروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی را منحصراً جهت بازپرداخت هزینههای تأمین و تدارک دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانهها و شرکتهای پخش تأمین کننده پرداخت کنند و سازمانهای بیمه‌ای مکلفانند هزینه دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به حساب جداگانه‌ای که دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی اعلام می‌نماید واریز کنند.</p> <p>جابه‌جایی اعتبارات موضوع این بند ممنوع است.</p>	<p>بند «غ» تبصره «۲»</p>

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
		حکم صدر این بند به دلیل عدم واريز منابع عمومی به خزانه با اصل ۵۳ مغایر است. حکم ذیل این بند مبنی بر ممنوعیت جابجایی اعتبارات این بند، مغایر با ماده ۷۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ^۱ است لذا تصویب آن، طبق بند «الف» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ممنوع است و طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.	

۱. ماده ۷۹ - افزایش اعتبار هزینه هر يك از برنامه ها و فصول هزینه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتي منظور در قوانين بودجه سالانه ، از محل کاهش ديگر برنامه ها و فصول هزینه دستگاه ذي ربط ، مشروط به آنکه در جمع اعتبارات هزینه اي آن دستگاه تبديلي حاصل نشود حداکثر تا سي درصد (۳۰ %) به پیشنهاد بالاترين مقام دستگاه اجرائي و تأييد سازمان مدیریت و برنامه ريزي کشور ، مجاز مي باشد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالي و پژوهشي وابسته به وزارتخانه هاي علوم ، تحقيقات و فن آوري و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی کماکان بودجه خود را در قالب برنامه و طرح ، تنظيم و اجراء مي نمایند و تخصيص دريافت مي کنند و تابع قانون تشکيل هیأت اماناء دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالي و پژوهشي مصوب سال ۱۳۶۷ شوراي عالي انقلاب فرهنگي و قانون نحوه انجام امور مالي و معاملاتي دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالي و تحقيقاتي مصوب ۱۸ / ۱۰ / ۱۳۶۹ مجلس شوراي اسلامي و آيين نامه هاي مربوطه مي باشند.

<p>بند «ف» تبصره «۲»</p>	<p>احداث و خرید ساختمان‌های جدید اداری توسط دستگاه‌های اجرایی از جمله شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت (با اولویت تغییر سطح تقسیمات کشوری، تجمیع ساختمان‌های اداری موجود، تمرکززدایی و خروج از کلانشهرها) با رعایت ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و سایر قوانین و مقررات با اخذ مجوز از شورای اقتصاد بدون ایجاد بار مالی جدید، از محل تجمیع، تفکیک، فروش و یا تهاتر زمین و ساختمان‌های در اختیار خود مجاز می‌باشد. زمین‌های در اختیار شرکت‌های تابعه دستگاه‌های اجرایی نیز مشمول این حکم می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>نظر به اینکه ماده (۱۰۴) قانون برنامه هفتم بر «کاهش ساختمان‌ها و فضا‌های اداری دولتی» به میزان (۵) درصد طی سال‌های برنامه تأکید دارد راهکار احداث و خرید ساختمان‌های اداری جدید از طریق «تجمیع، تفکیک، فروش و یا تهاتر زمین و ساختمان‌های در اختیار خود» مورد تأیید می‌باشد. البته مشخص نیست منظور از تغییر سطح در تقسیمات کشوری به‌لحاظ بازه زمانی، تغییر سطح در تقسیمات کشوری است که در سال ۱۴۰۴ صورت خواهد گرفت (واحد‌های سیاسی جدیدی که در سال ۱۴۰۴ ایجاد می‌شوند) یا شامل تغییرات سنوات گذشته، یعنی برای مثال فرمانداری‌ها و بخش‌داری‌هایی است که طی سال‌های گذشته ایجاد شده‌اند اما فاقد ساختمان اداری هستند. از این جهت تبصره نیازمند تدقیق است.</p> <p>واژه تمرکززدایی بسیاری کلی است و مشخص نیست احداث و خرید ساختمان‌های جدید اداری با اولویت تمرکززدایی دقیقاً شامل چه مواردی است. به نظر می‌رسد که متن تبصره مطابق با الزامات مقرر در ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) تدوین نشده است. طبق ماده مذکور «عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید، با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های موردنظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد» متن تبصره در خصوص اهداف کمی این بند سکوت اختیار کرده است.</p>	<p>احداث و خرید ساختمان‌های جدید اداری توسط دستگاه‌های اجرایی (موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری) از جمله شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته (که بالای ۵۰ درصد سهام آن‌ها متعلق به شرکت مادر است) به دولت (با اولویت تغییرات در سطوح و واحدهای تقسیمات کشوری، تجمیع ساختمان‌های اداری موجود، تمرکززدایی و خروج از کلانشهرها) با رعایت ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و سایر قوانین و مقررات با اخذ مجوز از شورای اقتصاد که به تأیید رئیس جمهور می‌رسد بدون ایجاد بار مالی جدید، از محل تجمیع، تفکیک، فروش و یا تهاتر زمین و ساختمان‌های در اختیار خود، به‌استثنای اراضی انفال و اراضی درجه یک الی چهار زراعی و باغی و اموال غیرمنقول مؤثر بر امنیت غذایی و خودکفایی به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی، مجاز می‌باشد. زمین‌های در اختیار شرکت‌های تابعه دستگاه‌های اجرایی نیز مشمول این حکم می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان اداری و استخدامی کشور وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>
------------------------------	--	--	---

	<p>اصطلاحات «دستگاه اجرایی» و «شرکت های تابعه» در قوانین مختلف دارای تعاریف متفاوتی هستند و نظر به این که در این بند مشخص نشده است که کدام تعریف مدنظر است، ابهام دارد که این ابهام، مغایر جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند (۱۳) سیاست‌های کلی نظام اداری به نظر می‌رسد.</p> <p>از حیث وجود اعضای غیروزیر و خارج از قوه مجریه در شورای اقتصاد، اعطای صلاحیت مذکور در این بند، شائبه مغایرت با اصول شصتم و یکصدوسی و هشتم قانون اساسی دارد.</p>		
--	---	--	--

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir